

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I évfolyam BUDAPEST, CSÜTÖRTÖK, 1907 NOVEMBER 21 73. szám

A Hir 73-ik száma:

Válságok napja

A kormány Justh Gyula mellé állott. Ha visszalép, lemond a kormány is. Megrendszabályozák a kormánypárti lármázókat

Parlamenti csiny

A kormány egyetlen szakaszból álló törvénnyel lépteti életbe a kiegyezést

Vissza Zágrádba!

Fölösztadják a horvát tartománygyűlést

Justh Gyula nyilatkozik A Hir-ben

Egyelőre nem mond le. Várja a fejleményeket

Holló árulása

Kifecsegte a kormány-titkot. Főlháborodás az alkotmánypártban

Néppárti támadás Justh ellen

Izgalmak a Ház folyosóján. Az elnök és az alelnökök afférja

Elítélt bíró

A felperes miatt

Mágnás aszekularizáció mellett

INZULTÁLT szerkesztő

Olcsóbb a hús

Csakhogy Bécsben

Öngyilkos kereskedő

Börtön elől a halálba

Asszonyok a miniszter ellen

Inzultus a választói jog miatt

Nyolc riport

Távirat. telefon

SZABAD LEVEGŐRE!

Irta: Dr. NAGY GYÖRGY

Izzó a parlament levegője. Tüzes szikrákkal van tele. Perzselő vihar szánt végig a lelkeken. Valamit történni fog!

Akik könnyen ítélnék, azok minden baj okát a horvátok obstrukciójában keresik s találják meg. Igaz, hogy minden magyar embert vérig sért e kalandorok lázadása a magyar állam ellen. Ökölbe szorult kézzel, a haragtól lángra gyúlt arccal hallgatjuk, hogy üres, érthetetlen fecsegésükkel hogyan rabolják a munkára, az alkotásokra szánt időt. Elkecserezzel nézzük, hogy a szavak szennyes árja hogyan borítja el a szántásra, a vetésre váró, a kalászt ígérő területeket.

De a lelkek forradalmának okát, a bajok gyökerét mélyebben kell keresni.

Aki azt hiszi, hogy a horvát szó, az érthetetlen beszéd elnémitásával helyreáll a teremtő erejű csend, a béke, a nyugalom, mintha azt hinné, hogy a lázas, nagybeteg szó belefojtásával lehet meggyógyítani. Beteg, nagybeteg az egész szervezet! A koalíció. E betegnek bántó, érthetetlen, fonák, bárgyu beszéde: a horvát obstrukció. Nem felelős a szervezet a bűnnek beszédéért. Hiszem, hogy szívesen beszélne az értelemnek, a meggyőzésnek, a tisztaságnak hangján, Magyarul. De előbb meg kellene gyógyulnia. Felépülnie. De ez már nem lehet. Gyógyíthatatlan beteg! Életerejé mindegyre gyengébb, láza erősebb lesz. A lázas beszéd is öli, sorvasztja erejét.

Halála megváltás lesz az országra. A halott nem fog beszélni. Az obstrukció megszűnik.

Ne akarják hát a politikai bábák mesterségesen nyújtani a koalíció életét. Lehet, hogy e nagybeteg bőkezű, ajándékozó bábáival szemben, de a nemzetnek annyi csalódott hite, oly sok elsírt reménye tapad minden ajándékához. Hagyják pusztulni. Hogy éljen, fejlődjék, erősödjék az ország!

A Justh Gyula lebeszélését a betegnek adott injekciónak tartom. Késlelteti annak kimulását. Ha Justh Gyula, az erőnek, a férfiu akaratnak, az izzó hazaszeretetnek hódító példája, leszállva az elnöki székből, a függetlenségi eszmék tiszta, ragyogó acéljával, az ő kezében olyan otthonos fegyverrel megadta volna a haldokló koalíciónak a kegyelemdőfést, egy nemzet hálája, millióknak imája áldva szállott volna feléje.

Uj életet jelentene a koalíció kimulása! A következmények fájdalmasan igazolták, hogy gondolatnak is szerencsétlen volt. A nagy angol politikusnak, Disraelinek a ko-

liciókról általában mondott elitáló véleményét a mienk fényesen igazolta. Szomorú elégtétel ez nekünk. Ujra saját kárunkon tanulunk.

A koalíciós állapot minden átkát, minden veszteségét a függetlenségi párt hordozza. Nem volt elég, hogy törvényes követeléseink mostani érvényesítéséről lemondott, hogy történelmi önmegtadással annyi áldozatot hozott, ráadásul még a többi pártoknak, a hatvanheteseknek gunyját, kisebbitését, támadását is tűrnie kell. Mohón ragadnak meg Deák Ferenc alkotásának hívei minden alkalmat a függetlenségi hitvallók megkövezésére. Hangos szóval leánykednek a koalíciós csárdában s vége vig Andrásnak, ha valaki nem kedvük szerint muzsikál. Roppant haragjukban majdnem szétszedik a házat. Sőt a Házat is!

A nagy felfordulásban, a lármás tülekedésben ott áll csendesen, de elszántan egy kis csoport. A megalkuvást nem ismerő függetlenségi harcosok csapata. Körülállják a tiszta, szeplőtlen negyvennyolcas zászlót. Szemükből erő sugárzik. Az eszmének, a meggyőződésnek ereje. Mind férfiak. Bátrak, büszkék, dacosok. Érzik, hogy történelmi feladat vár rájuk: a nemzet hitének, önbizalmának megőrzése!

Nehéz, de gyönyörű feladat, melynek súlya alatt a rabszolga is görnyedne, de melynek tudata Istenné emeli az embert! Feladat, melyet magunkra vállalni kötelesség volt. Kötelesség, melynek teljesítését multunk, meggyőződésünk követeli.

Mi nem panaszkodunk a miatt, hogy kérésünk a hatalom előtt zárt ajtókra talál. Magunk számára semmit sem kérünk. A közügyek igazságos intézését pedig mindenkitől megköveteljük. Azért sem kesergünk, hogy rendelet, ordre nem szabályozza elhatározásunkat. Nem parancsra tapsolunk. Nem muszájból lelkesedünk. Igaz az örömmünk, nem színelte a haragunk! Mosolygunk a papirbuzogányos Petur bánokon, kik a kiegyezés alkotmányos harcát nem a csatamezőn, az ülésteremben, hanem az ispotályban, a „folyosón“ akarják átélni, hogy a bőrük is védve legyen s mégis hadviselt hősökként tisztelje őket a közvélemény. Ezeket ma még mosolygunk, de közelebről komoly szavunk is lesz hozzájuk. Lehet, hogy nem fog teteszeni nekik, de hát háboruban így szokott az lenni.

Ez az elszánt, bátorszívű függetlenségi kis csapat szinte vezért kapott. Erőset, hatalmasat, magához méltót: Justh Gyulát. Jó szíve megsajnálta a nagybeteg koalíciót s megkegyelmezett

neki. De a szabad, tiszta levegőhöz szokott lelke nem sokáig fogja kibírni a hullaszagot. Az a levegő méltó hozzá, melynek szellője zászlókat csókolja. A függetlenségi eszmék áldó, harcra edző, sugaras légköre!

Föloszlatják a horvát országgyűlést

Elhatározta a minisztertanács

Feltétlenül megbízható helyről értesítik *A Hirt*, hogy a függetlenségi és a 48-as párt intéző bizottságával kibővített minisztertanács elhatározta a horvát országgyűlés feloszlatását. A fűhöz-fához kapkodó kormányt erre az elhatározásra az indította, hogy a horvát megyebizottsági tagok választásánál az obstrukcionistaik teljesen letörtek, s most, mikor a gyékényt félig már kirántották az obstrukció lába alól: egészen ki akarja azt a kormány rántani. A horvát kormány szövetségébe vonta az unionistákat és a Stárcevicistákat s evvel a koalícióval verte le a már Horvátországban is csak kalandorszamba menő balkánpolitikusokat. Most érkezett a vég kezdete; a horvát országgyűlés feloszlatásával a hazaárulás vitustancát járó krovátok nem sokára nagyon csöndes zágrábi bennlakók lesznek.

Végre egy okos gondolat, egy okos tett a kormánytól! Mert mi intranzigens ellenzék vagyunk — de nyomban sovén kormánypártivá leszünk ott, ahol a magyar nemzet kérelmetlenül érdekeit szolgálja a kormány, s most, mikor a kormány nem a magyar országgyűlési szőlásszabadság legyilkolásával, hanem a horvátoknak a saját földjükön való megfojtásával akar a magyar országgyűlésen rendet csinálni: ebben a küzdelemben mi is örömmel szegődünk be a kormány támogatói közé.

Beszegődünk, bár nem oldjuk föl a kormányt az alól a felelősség alól, amely eddigi horvát politikájának a gyámoltalanságát oly kézzelfoghatólag demonstrálta. Kezében a horvát végrehajtó hatalommal, kezében a horvát miniszter, a bán, a főispánok, alispánok, járásfőnökök, szóval az összes tisztviselők kinevezéséről — egészen az utolsó falusi kisbíróig: nem ezt a hallatlanul pipogya horvát politikát várta a nemzet a kormánytól. Már május óta ég a horvát ház; már május óta bontogatják Szent István birodalmának törvényes fundamentumát: s a kormány eddig oda se nézett az áruló had felé! Senki nem veszi le Wekerléről azt a gyanút, hogy éppen a horvátok obstrukcióját akarta felhasználni nemzetfojtó tervének: a

házaszabályok módosításának, a klotürnek kivételére. Pokoli volt a terv: fölkelteni a magyarság nemzeti társadalmát, hogy szenvedélyes elvakultságában aztán a saját kardjába dőljön bele! A 48-as párttal akarta megcsináltatni azt, amit Tisza István a bécsi poklok minden ördögének sem tudott megcsinálni!

Amde mikor látta Wekerle, hogy így késhegyig menő harc lesz: meghátrált, elővette a jobbik esztét, s irgalom nélkül sujt le a délszláv hitszövegekre! Igaz, előbb kellett volna, de jobb később, mint soha — s itt üdvözljük azokat, akikre feltámadás nélkül borul a sir!

„Megvonom a szót!...“

Rakovszky István huszonkilenc horvátból vonta meg a szót. Letárgyalta két szakaszt. Ujra technikai obstrukció és névszerinti szavazás. Interpelláció az ülés végén

Ma minden érdekesebb, súlyosabb esemény a kulisszák mögött történt. Izgalmas, nagy események kergették egymást a Ház folyosóján; az ülésterembe csak a válság gyöngé hullámverése ért el.

Rakovszky István elnökölt, s ez tudvalevőleg botrányt és viharokat jelent. Az autonóm vámtarifa tárgyalásánál megduplázott erővel dühöngött a horvátok nemzetrontó obstrukciója.

A Ház mai üléséről különben szemléltető módon ez a statisztika szolgál:

49 horvát nyelvű obstrukciós felszólalás történt;

29 szónoktól vonta meg Rakovszky a szót;

2 szakasz tárgyalását fejezték be;

2 névszerinti szavazást kértek;

11 rendreutasítás történt.

Szép kis statisztika! . . .

*

Rakovszky István teljesítette a kötelességét. Az ülés elején csak meg-meg cirógatta a szónokokat:

— Kérem a képviselő urat, közeledjék a tárgyhoz!

Ezt elmondta kétszer és csak azután sujtott le a nagy bárdal:

— Megvonom a szót a képviselő urtól! . . .

Később már ezt sem tette. Néhány szót mondott csak az obstrukció horvát és rákiáltott:

— Megvonom a szót . . .

Igy vonta vonta a szót a horvátoktól délelőtt tiztől délután háromig. S hogy milyen eredménnyel, azt a névszerinti szavazást kérő ívek mutatták. Rakovszky minden cikk letárgyalása után jelenthette:

— Husznál több képviselő névszerinti szavazást kért a cikk fölött.

Két névszerinti szavazást különben holnapra halasztottak. Így a holnapi ülés elég szürkén kezdődik.

*

Egy mulatságos incidens is volt a Ház mai izgalmas, rendreutasításokkal, szövegvonásokkal tele ülésének. Surmin György beszélt. Rakovszky István egyszerre csak rá-

csengetett az elnöki székből és roppant meghatott, siralmas hangon mondotta:

— Figyelmeztetem a képviselő urat, térjen a tárgyra és ne folytassa beszédét a mostani mederben, mert durván sérti a kegyeletet . . .

Csak ennyit mondhatott. Az egész baloldal izgatottan kiáltotta a horválok felé:

— Gázság! Még a kegyeletet is sértik!

— Halljuk, mit mondott? Nem vagyunk gyerekek, hogy türjük a komédiát!

Rakovszky István, a főprecedens-ember ekkor így beszélt:

— Nem akarok precedenst alkotni; nem tolmácsolom a horvát fölszólalást!

Többen lihegve, nagy komolyan felszadadtak az emelvényre és izgatottan érdeklődtek a történetek felől. Izgatott arcuk mosolygósra vált és nevetve ujságotlák, amint lejötték az elnöki emelvényről:

— Surmin azt mondotta, hogy ha már mindent megvámolnak, a csontvázakat és a hullákat is megvámolhatná a kormány! . . . Ezért haragudott meg Rakovszky . . .

*

A fiatal Hoffmann Ottó hosszasan tárgyalta Rakovszkyval, majd lejött az emelvényről, szót kért a házaszabályokhoz és furcsa ajánlatot tett:

— Kérem az elnököt — ugymond — nem hajlandó-e a renitens horvát képviselőket, akik folytonos felszólalásaikkal provokálják a szövegvonást, a mentelmi bizottság elé utasítani?

Az egész Ház nevetett a furcsa kis kívánságon. Rakovszky István komolyan vette, hiszen ő rendelte meg és válaszolt a felszólalásra.

Az ülés végén három interpelláció hangzott el: Farkasházy Zsigmond alapos hozzáértéssel interpellált az országos vagyon- és sóhiány ügyében és kérelmetlenül lesújtott a Sztérényiek gazdálkodására.

A képviselőház ülése

— November 20. —

A Ház mai ülésén Rakovszky István elnökölt. Melzer Géza előadó: Bemutatja Miskolc rendezett tanácsú városnak törvényhatósági joggal való felruházása dolgában a közigazgatási bizottság jelentését.

Obstrukció,

amikor Rakovszky az elnök

Napirend szerint az autonóm vámtarifa hetedik paragrafusának tárgyalása következett.

Popovics Dusan (horvátul beszél): Nem fogadja el a hetedik cikket.

Leültetik a horvátokat!

Lorkovics Iván (horvátul beszél).

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól. (Nagy zaj.)

Mazuranics Bogoszláv (horvátul beszél).

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Tuskán Gergely: . . .

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Zagorac István és Surmin György a szövegvonás veszedelme nélkül szövegezték a hetedik cikk ellen.

Novoszel Mátyás: . . .

Elnök: Kétszeri figyelmeztetés után megvonja tőle a szót.

Muacsevics Vazul (horvátul beszél).

Elnök: Kétféleképpen figyelmezteti, hogy közeledjék a tárgyhöz.

Muacsevics Vazul (Nem folytatja tovább a beszédét; hosszan elfoglálja a helyét.)

Szövegvonásban részesültek még: Lukinics Ödön, Babics-Gyalszky Lyuba, Supilo Ferenc, Grahovác Mirkó, Vrbancics Ferenc, Pribicevics Szvetozár.

Elnök: Jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kért a hetedik cikk fölött. A névszerinti szavazás holnap lesz.

Megvonom! Megvonom!

Kezdődött a nyolcadik szakasz tárgyalása. Így folyt az obstrukció:

Modrusán Gusztáv: Horvát nyelven felszólal a nyolcadik szakasz ellen.

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Mazuranics Bogoszláv: Horvátul beszél . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Lorkovics Iván: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Surmín György: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Lukinics Ödön: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Pribicsevics Szvetozár: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Popovics Dusan, a következő felszólaló, nyugodtan beszélhetett. Nem vonták meg tőle a szót.

Babics-Gyalszky beszélni kezd horvát nyelven.

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Magdiacs Pero: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Supilo Ferenc: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Zagorác István: . . .

Elnök: Megvonom a szót a képviselő urtól.

Hoffmann és Rakovszky

Hoffmann Ottó a házszabályokhoz kért szót. A horvát képviselők eljárását renitenskedésnek minősíti és kéri az elnököt, hogy nem óhajtja-e ezért őket a mentelmi bizottság elé utasítani.

Rakovszky István elnök: Nem indíthatja meg az eljárást a horvát képviselők ellen, mert a szólás szabadságot védi, dacára annak, hogy úgy tünteti őt fel a létszám, mintha a szólás szabadságot korlátozná. Konstatálja, hogy a horvátok folytonos ismétlésekbe bocsátkoznak. Bármennyire érzi is a felháborodás jogosultságát, *sajnos nem járhat el*, mert a házszabályok ehhez neki jogot nem adnak. Azt azonban ígéri, hogy a provokálással szemben teljesíteni fogja a kötelességét. (Helyeslés.)

Többen szólaltak még fel ezután szövegmonnással és szövegmonnással nélkül. Félháromig letárgyalták a nyolcadik szakaszt is: holnap lesz fölülte a névszerinti szavazás.

Három interpelláció

Hajdu Frigyes az igazságügyminiszterhez intézi interpellációját. Petrovits István nemzetiségi képviselő multkor felszólalásában tendenciózusan megrágalmazta a lugosi törvényszék bírját s ezzel az egész magyar bírói kart. (Elnök helyeslés.) Ebben a tárgyban intéz interpellációt az igazságügyminiszterhez.

Günther Antal igazságügyminiszter: Tudomása derítése érdekében vizsgálatot fog indítani. Segítése érdekében vizsgálatot fog indítani. A választ a Ház tudomásul vette.

Sóuzsora! Vaggonhiány!

Farkasházy Zsigmond: Interpellációt intéz a pénzügyminiszterhez a só- és a vagonhiány tárgyában. Hosszasan és részletesen ismertette e kérdés égető fontosságát és utalt a vagonhiányra, amely főoka a sóhiánynak. A vagonok nyolevan százaléka Ausztriában van. Miért nem intézkedik a kormány, hogy azok visszakerüljenek. Az egész ország szenved a vagonhiánytól. A sóhiány miatt nem szabad a mult kormányokat okolni. Ezt a türelmetlen állapotot szövé kellett fenntenni. Ismertette a sóhiány fokozatos emelkedését. Ez a hiány ma már 1200 vagon. Az államvasutak igazgatóságánál uralkodó tehetetlenséget meg kell szüntetni. Ez a nagy sóhiány nagy agitatórius fegyver a nemzetiségiek kezében a magyarok ellen. Kéri a kormányt, hogy a tarthatatlan állapoton sürgősen segítsen.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Tagadhatatlanul elő a sóhiányt. A vagonhiányról már nyilatkozott. A kormány, ahány vaggont lehetett, összevásárolta, hogy a vasutaknál nagy a vagonhiány és ez rolt egész Európában . . .

Lengyel Zoltán: A legdrágábbban.

Wekerle Sándor miniszterelnök: *Sajnos a legdrágábbban.* A bajon vagonrendeléssel igyekeztek segíteni. A vagonrendelések még nem értek véget, folytatják a megrendeléseket, utólagos törvényhozási jóváhagyás reményében. Sok vaggont fog tartalékban lenni azáltal, ha új vágányokat raknak le s azokon tartanak vaggont az egyes állomásokon. Ami a személyzetet illeti, az egész társadalom támogatására szükség van, nem arra, hogy egyesek akadékoskodással hátráltassák annak működését. A sóhiánnyal ő is, az államtitkár is behatóan foglalkoztak. Elismeri, hogy sóhiány volt, igyekeztek is rajta segíteni. Farkasházynak forradalomról szóló sürgönye a sóhiány miatt, utóvégre nem közölte . . .

Farkasházy Zsigmond: Ezernégyszáz sürgöny érkezett!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Igaz, hogy a sóhiányt a sóhivatalok megszüntetése okozza sok helyütt, de azért van az, mert új társasággal kötöttek szerződést. A társaság gondoskodni fog új sóraktárakról. Tiltakozik azon inszinuáció ellen, mintha egyes társaságokat protezsálta. Minden téren igyekeznek az államra nézve kedvező szerződést kötni.

Pop-Csicsó István: Kéri a belügyi és honvédelmi minisztert, tud-e róla, hogy november 6-án Fehérszék községben adóvégrehajtás alkalmával egy sándor agyonszurt egy Pap Zakarie nevű lakost? Megtorlást kér.

Az ülés háromnegyed négy órakor végződött.

FÖLFORDUL A KOALÍCIÓ

A Kormány szolidáris Justh Gyulával, de a pártok ellene vannak. Elnökválság után Kormányválság. Kavardás a folyosón. Sértegetik az elnököt

Osztrák bilincs — egy szakaszban

A koalíció bomlófélben van: még néhány nap, még néhány hét talán s vége a dicső nemzeti kormányoknak. Nem **Justh Gyula** bátor és derekas állásfoglalása adja meg a végső csapást a szövetséget pártoknak, hanem **Wekerle** gyalázatos, rossz, két-színű bécsi politikája és általában az a politikai immoralitás, a mi végigfut az egész kormányzaton. Intrika itt, intrika ott, csupa szédélges, jogosulatlan förtetés, a nemzeti érdekek elhanyagolása és elárulása: ezek ásták meg a kormány és a koalíció sirját. Oda-jutottunk, hogy a függetlenségi párti elnökkel akarták szétrombolni egyetlen alkotmánybiztosítékunkat, a házszabályt. Ehhez a hihetetlenül galád tervhez nem tudták megnyerni **Justh Gyulát**, ezért lázadoznak most a függetlenségi párt okvetetlenkedő elemei.

Justh Gyula, az ellene megnyilvánult atrocitások miatt ma le akart mondani elnöki méltóságáról, de a kormány egyszerre szolidáris lett vele és kérelték, hogy maradjon. Hát marad, ha a koalícióbéli pártok is magukévá teszik álláspontját. De a néppárt, mely a legpiszkosabb fegyverekkel ment a hirtelen támadt ütközetbe, ma este már *bizalmat szavazott* — nem **Justh**nak, hanem **Rakovszky**nak. Ezek után a válság akuttá lett és **Justh távozása befejezett tény.** Egyéb súlyos kormányzati ballépések és megbocsáthatatlan stílik is arra készítik **Justhot**, hogy hagyja oda azt a pártot, mely nem tudja, vagy nem akarja megérteni az ő szintizta hazafiságát, becsületes és őszinte törekvéseit. **Kormányválság készül!** A miniszterek is érzik, hogy a hajó süllyedőben van és hiába minden mentőkíséret: itt a veszedelem, a pusztulás, — nincs menekvés. Politikai brigantiknak jó idő ez, halászni próbálnak a zavarosban. Már meg is kezdik. A nemzet pedig összeszorult szívvel látja, mint omlanak össze bálványai, a körülmadott félistenek. De csüggedésre azért nincs ok: legyen erős és szilárd a nemzet, az alakoskodó és gyáva **Wekerle-kormány** bukása nem jelenti a vég kezdetét. A harcból csak a nemzet joga és csak a nemzet nagy érdeke kerülhet ki győztesen.

Wekerle Sándor miniszterelnök még bukása előtt szállítani akarja Bécsnek a kiegészítést s a kvétaemelést, ezért *egy szakaszba ronta össze a kiegészítési javaslatokat* s így akarja letárgyalatni. A függetlenségi kormánypart ma már tárgyalta is ezt a tervet és bár becsületszóval fogadták, hogy nem szólnak róla senkinek, mégis kipattant a titok. A **lex-Wekerle** tehát megvan, de kiegészítés még sem lesz. Ez bizonyos.

Kormányválság a folyosón

Kossuth Ferenc tehetetlen

Tegnap délután tudomására adták **Justh Gyulának**, hogy a koalíció éretlen elemei ma újabb botrányra készülnek, amelynek éle az elnök ellen irányul. **Justh** erre még az este fölkereste **Kossuth** Ferencet és biztosítékot kért tőle, hogy a függetlenségi párt nem zavarja meg elnöki munkájában. A minisztert nagyon meglepte ez a komplot, amelyről nem tudott semmit, de kijelentette, hogy *képtelen garanciákat szerezni* a zavartalan elnöklést illetően. **Justh** azzal felelt, hogy elnöki tisztéről *lemond* és már a mai ülésen sem jelenik meg. **Kossuth** most arra kérte **Justhot**, álljon el tervétől; ő a kérdést minisztertanács elé viszi s ennek döntését várja be.

A Kormány Justh mellett

Délelőtt féltizkor, **Apponyi** és **Zichy** miniszterek kivételével, a kormány tagjai tanács-

kozásra gyültek össze, amely egy óra hosszat tartott. Valamennyien hangoztatták, hogy egy esetleges elnökválság a parlamentet és a kormányt is *válságba döntené.* A kormány a legnagyobb határozottsággal oda akar hatni, hogy **Justh** megmaradjon az állásában. Elhatározták, hogy még az ülés folyamán a függetlenségi párt intéző bizottságával és a többi koalíciós pártok vezetőivel érintkezésbe lépnek, hogy a tegnapihoz hasonló botrányos parlamenti jeleneteknek elejét vegyék. Arra a nem várt esetre pedig, ha ez nem sikerülne, az egész kormány a *legszélső konzekvenciákat vonná le és lemondana.* A minisztertanács határozatra döntő befolyású volt **Josipovics Géza** horvát miniszter állásfoglalása **Justh** mellett. **Josipovics**, aki minden alkalommal elítélte a horvát koalíció perfid eljárását és az obstrukció ellen minden törvényes fegyvert jogosultnak tart, a minisztertanácsban ezeket mondta:

— Nem helyeselhetem azt a módot, ahogy az alelnökök a házszabályokat kezelik. Abban az esetben, ha **Justh** a konfliktus miatt visszalép, én is lemondok és tudtommal **Rakoczay** bán sem maradhat a helyén.

Erre az egyik miniszter megkérdezte, mi lesz akkor Horvátországgal? **Josipovics** így válaszolt:

— Azt nem tudom. De meg vagyok győződve, hogy *nem akad ember*, aki a kormányzásra vállalkoznék. Akkor már igazán csak a *hemarsirozós* következhetnék.

E szavak mély hatást keltettek. Nem maradt más hátra, mint szolidaritást vállalni **Justh**tal. Különben oda a szép hatalom . . .

„Zsebemben a lemondó levél“

Értekezlet után **Andrássy** kereste föl elsőnek **Justhot**. Közölte vele a minisztertanács határozatot és kérte, hogy a pártközi konferencia döntéséig tartsa függőben lemondását. **Justh** ezt megígérte, de kijelentette, hogy — amit olyan sokan szeretnének — nem utazik el, mert ez férfiu méltóságába ütköznék. **Andrássy** után **Wekerle** tanácskozott hosszasan a Ház elnökével, aki később így nyilatkozott a folyosón egybegyült újságírók előtt:

— A minisztertanács *mellettem foglalt állást.* Most még a koalíciós pártok fognak tanácskozni. *Zsebemben van a lemondólevél* arra az esetre, ha ez a konferencia nem szerzi meg számomra a szükséges garanciákat. De az egész kormány lemond, ha a lármázók és ordítók kerekednek fölül. Ennek még a mai ülés folyamán el kell dölni.

Ezután **Justh** karonfogta **Návay** alelnököt és néhány percig sétálgatott vele a folyosón. Szent a béke, — sóhajtottak föl az optimisták.

Viharok az elnök körül

Justh fogadalma

Izgalmas, szinte drámai jelenet játszódott le a keresztfolyosó torkolatánál. **Justh Gyula** és **Éber Antal** kerültek szembe egymással. **Justh** harsány hangon vágta oda **Éber**nek:

— Férfiu vagyok és férfiasan is ragaszkodom az eddigi álláspontomhoz. *A nemzetnek a házszabály szentségét, amelyet addig, míg én elnök vagyok — nem engedek meggyalázn.* Akár elnök maradok, akár nem: tiltakozni fogok az ellen, hogy a házszabályt másképpen kezeljék, mint ahogyan én kezelem. Mi a közelmúltban titáni harcot vívtunk meg a házszabályok épségéért, amely a magyar alkotmánynak a *legelső — és a legutolsó védőbás-*

tyája. És ha találkozna a jövőben elnök, aki másképpen járna el, s hitvány módon fölruhá a nemzetnek ezt a végső palládiumát: *odarahannék az elnöki székhöz, lehuznám és letipornám, mint a legutolsó férget!*

Mint a zugó orkán járta be a boltozatokat ez a gyönyörű fogadalom. Megfogytak a szók a vitaközö ajkakon s egy hosszú percre szinte temetői csönd lett. Megszűnt minden ellenmondás s úgy állott ott Justh Gyula, mint a nemzet élő lelkiismeretének az egyedüli kifejezője. Justh a bércezen állott, alatta nyüzsgött a törpe világ s szédülve tekintett föl a haragjában félelmetes elnökre.

Vallomások

Minden pereben változott a szín. Akárcsak a mozgófénykép-színházakban. Az egyik oldalon Justh és Éber szócsatája folyik, amelybe beleszólt — Polónyi Géza is. Mikor az elnök a házszabályok sérthetlenségéről beszélt, Lengyel Zoltán megjegyezte:

— Hiszen az obstrukció leveréséről van szó, nem pedig arról, hogy az elnököt lemondásra kényszerítsék.

Molnár Jenő igen helyesen szólt közbe:

— Sztérényj követte el a hibát a szolgálati pragmatikával. Ő lehet jó hivatalnok, de nagyon rossz politikus.

Justh Gyula most azok ellen támadt, akik elnöki munkájában tegnap oly perfidül megtámadták. Éber Antal szerényen megjegyezte:

— Nem lett volna szabad tíz napig abban a hitben hagyni bennünket, hogy helyesen cselekszünk, mikor az alelnökök eljárását helyeselték.

— Ezt nem tűröm el! — kiáltotta Justh. — Te is a lármázók közt voltál. Megvédem a házszabályt, akár Perczel ül az elnöki székhöz, akár más. Nem maradok egyedül.

— Ugy van! — hallatszott most egy gyarus, kellemetlen hang. A Polónyi Géza hangja és ezzel a jelenet komolysága kúba esett. Csöndesen nevettek a képviselők...

Egy másik csoportban *Andrássy, Bánffy és Sándor Pál* vitték a szót. Bánffy elkeseredve mondotta:

— Az ember igazán nem tudja, ne kívánja-e vissza a *Fejérváry-korszakot*? Abból az állapotról volt kibontakozás, ebből nincs. Azt a kormányt és azt a korszakot szidni lehetett, ezt még szidni sem szabad, mert ez a kormány nemzeti kormány.

Konstatálni kell, hogy ennek a sóhajnak nem volt visszhangja. *Andrássy* miniszter a függetlenségi párt eljárását rosszalta, amelyet saját elnökével szemben tanusított.

— Hallatlan dolog — mondotta — hogy egy többség a saját kebeléből való elnököt nyílt ülésen megtámadjon.

Éber Antalnak itt is volt mondanivalója. Panaszkodott, hogy a függetlenségi pártban nincs vezetés, apró csoportok alakulnak, minden a bomlás útján van. Ezen az alkotmánypártiak kárörvendően mosolyogtak. *Andrássy* ismételte, hogy a függetlenségi magatartását elítéli, nem szabad bonyolítani a helyzetet s örültség volna elnökválságot földidézni.

Durva támadás

Miután Justh férfiasan elmondta véleményét a házszabályokról és a koalíciós spadassinok szerepléséről, *Andrássy* karonfogta az elnököt és magával vitte. Ekkor odalépett a csoporthoz *Szmrecsányi György* néppárti képviselő is kidagadt erekkel kiáltotta:

— Hatvanhét óta nem történt meg, hogy ide kiálljon az elnök és itt szavaljon. *Ez dicsőség! Justh eljárása betyártempó!* Előbb mondjon le, aztán kiabáljon! Valóságos *korcsmai jelenet* volt, amit Justh csinált.

Erre éktelen láрма kerekedett. A jelenlévő függetlenségi párti fölháborodtak *Szmrecsányi* durva inzultusán és védelmükbe fogták az elnököt. Odalépett a csoporthoz *Zichy Aladár* miniszter és *Rakovszky Béla*, az alelnök öcsese. *Rakovszky* azt mondotta, hogy *Szmrecsányi* abban a hitben fakadt ki, hogy Justh az alelnökök ellen nyilatkozott. Hajlandó elégtételt adni, esetleg megkövetni az elnököt. A függetlenségi párti kijelentették, hogy Justh egyetlen szóval sem bántotta az alelnököket.

Újabb inzultus

Hédervári Lehel és *Éber Antal* hevesen kifogásolták, hogy ya néppárt oly brutálisan az el-

nökre támad. *Rakovszky Béla* (szintén néppárti) erre így szólt:

— Enyhe szóval élve, nem illik ilyesmit csinálni a Ház elnökének.

— Ez temperamentum dolga — felelte *Éber*.

— Nem temperamentum dolga, — mondta most *Rakovszky* — hanem a nevelésé. *Aki nem józan, maradjon otthon.*

A néppártiak folytatták a mü-dühöngést és egy-két perc alatt külvárosi korcsmává aljasították az aranycirádás, szönyeges márványfolyosót...

Affér Justh és az alelnökök közt

Mindenütt a néppárti inzultusról beszéltek. *Rakovszky István* alelnököt pedig arról értesítették barátai, hogy Justh megsértette őt és *Návayt*. *Rakovszky* nyomban fölkérte *Andrássy* és *Zichy* minisztereket, keressék föl Justh Gyulát és kérjenek tőle magyarázatot. Az elnök kijelentette, hogy a két alelnököt egyetlen szóval sem érintette folyosói nyilatkozataiban. *Návay* alelnök *Andrássy* minisztert és gróf *Semsey Lászlót* küldte földérítő szolgálatra az elnökhöz. Megnyugtatták *Návayt* is, hogy Justh nem bántotta meg őt. Az elnök később magához kérte a hírlapírókat és kijelentette, hogy az Éber Antallal folytatott párbeszédében ő csupán a függetlenségi párt lármás tagjainak tegnapi magatartását ítélte el. Az alelnököket meg se említette, csak annyit mondott, hogy közte és az alelnökök között minden rendben van.

Beszélgetés Justh Gyulával Várákzó állásponton

Justh Gyula ma délután fogadta *A Hír* munkatársát és az elintézet elnökválságról, valamint jövődö magatartásáról a következőket mondta:

— Éppen most közölték velem a függetlenségi párt intézőbizottságának határozatát, amely biztosít arról, hogy a tegnapihoz hasonló lármás jelenetek nem fognak megismétlődni. *Ugy hallom, hogy Hollóék is hozzájárultak a dologhoz.* Az intézőbizottság egész dél előtt ülésezett és a tanácskozások délután három óráig tartottak. *Ezzel a dolog el van intézve.* Holnap újra én elnökölök a Házban és lehetőleg az egész vita alatt én látom el az elnöki tisztséget. Az alelnökökkel már tegnap elintéződött a dolog, én tisztán azért vettem ma magamhoz a lemondó levelet, mert nem tűrhetem azt, hogy abban a pártban csináljanak komplottot ellenem, amely pártnak én mindig teljes bizalmát birtam. *Ma már jobb volt a hangulat. A párt is mellettem nyilatkozott meg a Házban,* a kormány is azonosította magát velem. Nem is lehet ez másképp. *A törvény — törvény, attól eltérni képtelenség.*

Ezután az alelnökökkel fölmerült differenciák kerültek szóba, mire *Justh Gyula* így nyilatkozott:

— Az alelnökökkel elintéztük a dolgot. *Nem hiszem, hogy újabb differenciák lennének.* *Rakovszky* ma azt mondta nekem, hogy *nála eltértek a tárgytól, azért alkalmazta a szövegponást.* Nálam nem térnek el, nálam békésebben viselkednek.

Az elnök végül jövődö magatartásáról nyilatkozott és a következő határozott kijelentést tette:

— Továbbra is úgy járok el, mint eddig. *Én megengedem a hor-*

vátoknak, hogy horvát nyelven szóljanak a házszabályokhoz. Ezt a jogot a törvény biztosítja nekik. Ők tekintettel vannak irányomban és remélem, hogy pár nap alatt le-tárgyalhatják a javaslatot. A béke-tárgyalásokat meg kell kezdeni. *Nem is tudom elképzelni a dolgot másképp, mint béke által. A nemzetiségi és a horvát obstrukcióban nagy veszedelem van, azt ki kell küszöbölni.* Nem tudok a házszabály-revizioról és addig nincs véleményem róla, míg a tervet nem ismerem.

— Holnap én elnökölök, — ismételte *Justh Gyula* — *majd meglátjuk, mi lesz. Ha a hangulat tényleg megváltozik, akkor végleg elintéződött a dolog és én megmaradok álláspontom mellett.*

Ezeket mondta *Justh Gyula*, aki — úgy látszik — a legközelebbi napok eseményeitől várja a garanciát arra nézve, hogy a függetlenségi párt teljes bizalommal van iránta. A párt intéző bizottsága fél napi tanácskozás után azonosította magát vele, most a párt tagjainak a Házban kell igazolniok az intéző bizottsági határozattal való közösségüket.

Tovább garázdálkodnak

A horvát-szerb koalíció tagjait még mindig nem térítette észre a magyar parlament fölháborodása és a válsággá fajult alelnöki energia. Ma délutáni értekezletükön elhatározták, hogy az autonóm vámtarifánál folytatják az obstrukciót s minden szakaszánál névszerinti szavazást fognak kérni. Ezt a tühretetlen garázdálkodást csak úgy lehet megfékezni, ha visszarugják *Supilo*kat *Zágrábba*, a korcsmákba, ahol a magyargyűlöletben fölnevelkedtek.

Obstrukció — bécsi rendeletre

Egy nagyon előkelő vezető politikus, akinek személye az elnökválságban közelről érdekelt, a következőt mondta ma *A Hír* munkatársának:

— A horvátokkal való bánásmódnak, amely látszólag erőszakos, tényleg azonban nem mer a horvátokkal szemben radikálisan fellépni, olyan színezete van, *mintha az egész horvát obstrukciót inszenálánk.* Nyilvánvalóvá akarják tenni, hogy a horvát obstrukció a parlament hazafias működését veszélyezteti és *ebben keresnek okot a házszabályreviziorra.* Ha a revizió tervét úgy lehet föltüntetni, mint a horvát-erőszak letörésének mulhatatlanul szükséges eszközét akkor tán meg lehet nyerni az eszmének a függetlenségi párt liberálisabb elemeit is.

Ha ez így van — és az előkelő politikus nyilatkozatában nincs okunk kételkedni — ez a legperfidebb politikai gázság, amilyen csak mindenre kész mameluk-agyvelőben születhetik meg. Alapos a gyanu, hogy *Bécsben rendelték meg a horvát obstrukciót*, mert hiszen Bécsnek van szüksége arra, hogy a magyar parlament alkotmányvédő ereje végképp meggyengüljön és lehetetlenné váljék.

A néppárt Rakovszkyért

Az országgyűlési néppárt ma este hét órakor *Zichy Aladár* gróf elnöklésével értekezletet tartott, amelyen egyhangú lelkesedéssel a következő határozatot hozta:

Az országgyűlési néppárt helyesli *Rakovszky Istvánnak*, mint a képviselőház alelnökének a házszabályok kezelése tárgyában elfoglalt álláspontját s ezért neki köszönetet mond s kifejezést ad iránta való bizalmának, biztosítván őt a jövőben is lelkes támogatásáról.

A néppárt ezzel a határozatával nyíltan megtagadta *Justh Gyula* házszabálymagyarázatát. Nem is volt más célja a mai értekezletnek.

mint állást foglalni a Ház elnöke ellen. A kormány, mint ebből is látnivaló, nem sikerült elérni azt, hogy a koalíciós pártok is Justh mellett nyilatkozzanak. Pedig erre vonatkozólag ígéretet tett a kormány az elnöknek. Hátra van még az alkotmánypárt és a függetlenségi párt. *Kossuth* Ferenc táborában is sokan vannak, kik *Justh* ellen agítálnak és így valószínű, hogy *itt sem sikerül bizalmat szavaztatni* a pártatlan elnöknek.

Lex-Wekerle

A Kiegészítési javaslat — egy szakasz

A horvát obstrukciót és az elnök-válságot *Wekerle* jó ürügynek tartja arra, hogy megvalósítsa a parlament komolyságát arculverő és minden alkotmányos érzést kigunyoló tervét: *a kiegészítési javaslatokat egy paragrafusba összevonva — gyorsan megszavaztatni a Házzal.* Már a múlt héten előhozakodott ezzel a függetlenségi párt intéző-bizottságában, de akkor visszautasították. Azóta folyt a puhítás munkája, s végre megérett a dolog. Az intéző-bizottságot ma délben értekezletre hívta a kormány a Házban s itt a miniszterek jelenlétében, a kérdést újból tárgyalás alá vették. Először a horvát gyalázatosságokról és *Justh* Gyula sérelméről volt szó. Ezt gyorsan elintézték. Utána *Kossuth* Ferenc kereskedelmiügyi miniszter ismertette az egyszakaszos javaslatot, melyre az előrehaladott idő miatt van szükség. Ez a törvényjavaslat a kiegészítésre vonatkozó megegyezéseknek ideiglenes életbeléptetéséről intézkedik.

A javaslat

A kormány javaslata, melyet elő fognak terjeszteni, így szól:

A törvényhozás kimondja, hogy addig is, míg a kiegészítésről beérkezett javaslatok részletesen letárgyalatlanok, az osztrák kormány-nyal kötött egyezmények 1908. január 1-én hatályba lépnek.

A már előre preparált intéző-bizottsági tagok vitakozni kezdtek a javaslat fölött. Elsőnek *Kmetz* Károly szólalt fel és aggodalmát fejezte ki. Utána *Holló* Lajos szólott és kifogásolta az egész tervet. Nagy vita után az intéző-bizottság hozzájárult az egyszakaszos javaslat benyújtásához és nyomban megállapodtak, hogy már legközelebb a függetlenségi párt elé viszik az ügyet. *A bizottság tagjai szigorú titoktartást fogadtak,* becsületszóval erősítették meg, hogy senkinek el nem árulják.

Holló elkárogtta a puccsot

Ez délután negyedhárom órakor történt. És estére már tudott róla mindenki, mert *Holló* Lajos publikálta a dolgot, sőt meg is róttta azt. Nyilvánvaló tehát, hogy *Holló* indiskréciót követett el. Ez a különös eljárás rendkívül nagy feltűnést keltett a politikai világban. Az alkotmánypárt klubjában igen élesen elítélték *Holló* eljárását, sőt *Wekerle* is kifakadt ellene.

— Lehetetlen, — mondta a kormányelnök, — hogy ekkora indiskréciót kövessen el valaki. Ez visszaélés azzal a bizalmi állással, melyet *Holló*, mint a függetlenségi párt alelnöke, betölt.

Mások még keményebb szavakban adtak kifejezést felháborodásuknak. Valóban, a kormány helyzetét roppant megnehezíti ez a váratlan árulás. Teljesen megváltozik a haditerv, mert eredetileg úgy gondolta a kormány, hogy holnap a függetlenségi párt plénuma elé viszi az ügyet, azután a koalíció másik két pártjában tárgyalatja le a *Wekerle*-lex-et. Csak ezután akarták a koalíció együttes értekezlete elé vinni a javaslatot, mely a kiegészítési törvények jóváhagyását célozza egyetlen paragrafusban.

Wekerle Bécsben

Wekerle Sándor miniszterelnök, mielőtt a pártok elfogadták az egyszakaszos törvényjavaslatot, Bécsbe utazik. Kihallgatásra fog jelentkezni az uralkodónál és kikéri a javaslathoz az előzetes szankciót. A miniszterelnök utitervét

gróf *Apponyi* Albert közoktatásügyi miniszter, ki ma az osztrák fővárosban volt, már bejelentette a kabinetirodában.

Apponyi ma este tíz órakor érkezett meg Bécsből. A pályaudvarnál *Wekerle* várta, karonfogta s elhajtattott vele. A miniszterelnöknek fontos megbeszélési valói voltak *Apponyi*val: tudatta vele, hogy itthon fölfordult minden, bomlófényben van a koalíció, reng a föld a kormány alatt.

Miniszterválság

Az egyszakaszos javaslat, *Justh* elvszilárdsága, a koalíciós pártok egyenlensége, a horvát lázadás és a függetlenségi párt bomlása lehetetlenné tette a kormány helyzetét. Beavatott politikusok szerint ez az állapot tovább nem tartható. Ma két miniszter is úgy nyilatkozott, hogy gyökeres és gyors változásnak kell beállani, különben a kormány visszavonul.

Durva támadás

A néppárt és a *Holló*-csoport akar használni a válságból, de valószínű, hogy kudarcra fog járni kísérletük. *Holló* lapja ma este hihetetlenül durva támadást intézett *Justh* Gyula elnök ellen, s annak a perfid gyanúsításnak adott kifejezést, hogy *Justh* akarja rákényszeríteni a Házat és a függetlenségi pártot arra, hogy a klotürt és házszabályrevíziót csinálja meg. A cél világos: a közeledő házszabályrevíziót *Justh* nyakába akarják varrni az orvtámadók, kik miniszterségre áhítoznak.

Képviselői körökben mély megvetéssel fogadták a *Justh* ellen történt kvalifikálhatatlan kirohanásokat. Azt beszéltek, boszu műve az egész. Ma délelőtt ugyanis a Házban megkérték *Holló*t, hogy ha *Justh* lemond, ő is támogassa *Tóth* János jelöltségét, mert *Justh* is ezt akarja. Ez bősztette föl *Holló*t, aki maga is Ház-elnök akart lenni, ezért intézett *Justh* ellen vehemens kirohanást.

Támadják az elnököt

A délelőtti viharok után alig negyvenötven képviselő jelent meg este a függetlenségi pártkörben. Ugy látszik: hiába panaszták föl, hogy a kormány tagjai nem járnak el a klubba és így az érintkezési pont nincs meg a párt és a kormány között, mert ma is csak *Günther* Antal volt jelen a kormány tagjai közül. *Sümei* Vilmos azzal rohant be a körbe, hogy most már vége a függetlenségi pártnak, fölbomlik az egész szervezet, mert a viszonyok nagyon elfajultak és különösen *Justh* Gyula ellen fakadt ki, azt hangoztatva, hogy *Holló* támadása nagyon is jogosult volt. A párt komolyabb elemei nem álltak vitába *Sümei*vel, ő csak kiabált, de senki se vette komolyan. *Hellebronth* Géza ma is hangoztatta — *Justh* Gyulára célozva — hogy senki se pótolhatatlan.

Hirtenstein Lajos *Justh* mellett foglalt állást, kijelentve, hogy minden liberális embernek kötelessége *Justh*ot követni és támogatni. Sokan azonban az elnök ellen foglaltak állást, néhányan szépiteni akarták a keddi jelenetet, amikor tudvalevőleg a Házban nyíltan szembeszálltak az elnökkel.

A Justh-Szmrecsányi affér

Elintézték békésen

A képviselőház folyosóján ma délelőtt előfordult jelenetekből kifolyólag az este *Justh* Gyulának, a képviselőház elnökének megbízásából *Náray* Lajos alelnök és *Pallavicini* György örgróf magyarázatot kértek *Szmrecsányi* György országgyűlési képviselőtől, aki a maga részéről *Beniczky* Ödön és *Zboray* Miklós képviselőket nevezte meg megbízottjaik. A megbízottak a néppárt klubjában találkoztak és rövid tárgyalás után az ügyet a lovagiasság szabályai szerint békésen elintézték. Egyébként *Szmrecsányi* segédei erről a dologról mindennemű felvilágosítás elől elzárkóztak. A képviselők között az a hír terjedt el, hogy *Szmrecsányi* a nyert felvilágosítások után bocsánatot kért, mások szerint meg

nem történtnek kérte kijelenteni sértő szavait, melyeket abban a hiedelemben tett, hogy *Justh* megsértette az alelnököket.

Üdvözlük Justh Gyulát

Az ország függetlenségi érzelmű közönsége örömmel látja, hogy *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke és a függetlenségi eszme nagyevű harcosa rendithetetlenül áll őrt a radikális negyvennyolc hagyományai mellett és nem hajlandó odaadni nevét a törpelelkű hatvanhetesek végzetes üzérkedéséhez. Ma *Hajdusoboszlóról*, a hajduság ősi fészkeiből kapott *Justh* Gyula lelkes hangú üdvözlő táviratot. *Justh* Jánosnak, *Justh* Gyula fának választói küldték. A távirat ekképpen szól:

Nagyméltóságodat ért méltatlan támadások ellenében fogadja nagyméltóságod az ősi hajdu város és a választókerület függetlenségi elvű polgárainak tántoríthatatlan ragaszkodását.

Ádám János pártelnök. *Bor* János jegyző.

Az egész ország bizodalma most a képviselőház elnöke felé irányul. Töle várja mindenki, hogy a megtépett, cserben hagyott függetlenségi lobogót újra diadalra vigye.

Konspirálnak a bukottak

Vacsora a Nemzeti Társaskörben

A politikai kavarodás előhívta rejtkehelyükből a letűnt rendszer elfelejtett nagyságait. Ma este a *Nemzeti Társaskörben*, a szabadelvűpárt maradványainak találkozó helyén társasvacsora volt, amelyen számosan jelentek meg, a politika rég elföldelt halottainak visszatért szellemei. A régi *Lloyd*-klub benépesült a bukott rendszer hőseivel, akik összegyülekeztek, hogy konspiráljanak titkos céljaik érdekében. A vacsorán többek között megjelent a ma Budapestre érkezett gróf *Khuen-Héderváry*, továbbá *Csáky* Albin, báró *Vojnits* István, *Lukács* László és még sokan a letrött nagyfejük közül. A zavarosban szeretnének halászni, azért jelentkeztek ma a leshelyen. De vigyáznak rájuk, nehogy a bonyodalmat zsákmányolásra használják föl. A nemzetnek ugyanis elég baja van, a rejtkehelyekről előtört ragadozókat vissza kell kergetni odaikba.

Gróf Degenfeld a szekularizáció mellett.

A tiszántuli református egyházkerület mai közgyűlésén gróf *Degenfeld* József világi elnök feltűnést keltő beszédet mondott. *Degenfeld* megnyitójában örömmel üdvözölte azt a mozgalmat, amely a szekularizáció érdekében megindult és reményét fejezte ki, hogy a protestáns közvélemény erélyesen követelni fogja a katolikus papi javak felosztását. Többen szóltak a megnyitóhoz, mire *Balthazár* Dezső esperes hevesen támadta a kormány kulturpolitikáját, amely reakciós. *Mezőssy* Béla államtitkár védelmébe vette a kormányt és azt vitatta, hogy a szekularizáció követelése veszedelem a nemzetre és egyenlő a felekezeti béke megbontásával. Elhatározták, hogy az egyházmegyéknek a szekularizációt sürgető határozatát a konvent elé terjesztik. A gyűlésen jelen volt gróf *Tisza* István is. A geszti remete, aki nemrég elítélte a szekularizációs mozgalmat, most nem vett részt a vitában.

A Prasek-ügy a Házban. A magyar politikai körökben a legnagyobb fölháborodással fogadták *Prasek* cseh miniszter legutóbbi gyalázatos szereplését. *Prasek* tudvalevőleg részt vett a bécsi cseh egyesület gyűlésén, amelyen a haza-áruló *Hlinka* plébános galád kirohanást intézett Magyarország ellen. A cseh miniszter mindvégig ott volt a koremai gyülekezeten és talán véselt is *Hlinkának*. *Prasek* e kvalifikálhatatlan eljárását most a magyar parlamentben is szóvá teszik. A képviselőház szombati ülésén *Beniczky* Ödön képviselő interpellálni fog ebben a dologban. Kíváncsiak vagyunk, hogy miként vélekedik osztrák kollegájáról *Wekerle*?

A pénztári készletek. A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délutáni ülésén az 1905. évi állami zárszámadással foglalkozott. Éber Antal felvilágosítást kért az iránt, mennyi időre és milyen kamattal mellett helyezze el a pénzügyminiszter a pénztári készletet s kifogásolta, hogy a Wiener Bankverein magyarországi fiókjánál is több mint két milliót helyeztek el. Popovics Sándor államtitkár kijelentette, hogy bár a készletek elhelyezése a pénzügyminiszter diszkrécionális joga, nincs kifogása, ha erről a bizottságot felvilágosítják. Mikor a Wiener Bankverein magyar fiókjánál a pénzt elhelyezték, egy vegyi gyár megmentéséről volt szó. Ez év végén még nagyobb összegeket helyeznek el. Az előterjesztést tudomásul vették. Éber előadó indítványára kimondta a bizottság, hogy az állami üzemek jövedelmezőségének kimutatásában vonják le a jövedelemből az értékesítési leírásokat.

A lengyeltóti mandátum. A Gaál Gaszton lemondásával megüresedett lengyeltóti kerületben december 2-án lesz a képviselőválasztás. A választási elnök Ritzinger János dr.

Oláh dolgok. Vlád Aurél képviselő cikket írt a kibékülés politikájáról. Azt mondja, a magyarok sovinizmusa akadályozza a nemzetiségi kérdés megoldását. De arról nem ír az oláh agitátor, hogy ők külső ellenségeinkkel barátkoznak s bőrünket is a vásárra vinnék. Babes Emil dr., a horvát-román barátságáról ír, amelynek semmi célját nem látja. A románok nem nyújthatnak segédkezet egy délszláv állam alakításához, sőt küzdeniök kell ellene. A kiegyezési vitában több nemzetiségi képviselő fog résztvenni, de akadékoskodni nem akarnak.

A magyarság győzelme Krassó-Szörényben. Krassó-Szörényvármegyében most folytak le a törvényhatósági bizottsági tagválasztások. Betöltésre került 156 tagsági hely; a magyar párt jelöltjei sorából 136 győzött, a nemzetiségi párt pedig 20 helyen vitte keresztül jelöltjeit. Kibukott Petrovics István képviselő is.

NYILTTÉR

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest.

Csakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Saját házbán). Magas előlegek. Telefon 65-39. Magas előlegek. Legnagyobb butorszállítási, költöztetési és beraktározási vállalat. Ajánlja ugy helyben és vidékre, valamint a közeli nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgálatát.

Vidéki részvénytulajdonosok figyelmébe!

Vidéki bank- és takarékpénztári részvényeket megbízásból vásárol és ezirányban készségesen ad felvilágosítást szakember. Szíves ajánlatok „RÉSZVÉNY” jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába kéretnek. Ügynökök kizárva.

ŐS-BUDAVÁRA

felosztása alkalmából már csak rövid ideig a következő tárgyak kerülnek eladásra: 100 darab villamos ilylampa, továbbá egy Peugeot gyártmányú automobil. 1 drb villamomotor, váltakozó áram gyári szám 3410. Ganz és Társa gyár 6 polus, 820 fordulát száma, 100 váltós, 20 lóerős. 1 drb gázmotor dupla cilinderral, 30 lóerős, gyári szám 206. Ganz és Társa gyár 1894-ben gyártották. Egy drb vizkazan 10 légkör nyomású biztonsági szeleppel, foszmérővel és vizállású üveggel felszerelve, kazánnak átmérője 80 centiméter, hossza két méter. Két darab Enke-féle forgószivattyú. Lorenc Viktor-féle gyártmány, szívó magassága kilenc méter, nyomó magassága 50 méter. Egy drb transzmisszió 4 csapágygyal, 6 drb. szijkoronggal, jókarban levő szijakkal stb. minden a legjobb állapotban olcsón eladó.

Értekezni lehet reggel 8 órától délután 5 óráig Ős-Budavára területén a tulajdonossal

A HIR

Strófák a napról

Szemere pályadija

Szemere Miklós — a hon nagy fia —
Ezer K.-t hirdet Garibaldira.
Ki a pályadijat megnyeri,
Azzal elemeli.

Félszakasz

Egyszakaszos törvény! Minek?
Ez is sok manap.
Hiszen a gyermekek
Osupán félszakaszt váltanak.

Hlinka

Hlinka fölolvastt Bécsben.
Látod Hlinka, Magyarország
Már lojálisabb volt hozzád,
Itt neked tartottak fölolvastt —
A király nevében!

Szobrot Rákóczinak! Tavaly ősszel hazahoztuk a nagy fejedelmet, II. Rákóczi Ferencet a hazai földre pihenni, egy év múlva pedig, az idejű ősszön megérlelődött az a kívánság is a magyar nemzetben, hogy hatalmas monumentumot, lovasszobrot állítsunk a fővárosban a kurucok fejedelmének. A szoboralap javára megindult a gyűjtés és *Andrássy Gyula* belügyminiszter védnöksége mellett bizottság alakult, amely a szoboralap segítésére tárgysorsjátékot is rendez. A tárgysorsjáték bizottságának elnöke *Hadik Barkóczy* Andre gróf. A hazafias célú sorsjegyek egy koronáért kaphatók.

A trónörökös Kisjenőn. *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a napokban Kisjenőre érkezik, hogy résztvegyen azokon a vadászatokon, amelyeket *József* főherceg rendez Kisjenői birtokán. Ezek a vadászatok december 9-én kezdődnek s nyolc napra tervezik. A trónörökösön kívül Kisjenőn lesz ekkor a bajor királyi ház egyik tagja s több főherceg és főhercegnő is.

Kétezer visszavándorló. Alig két hete, hogy egyszerre hatszáz magyar ember jött haza a *Cunard Line Carpathia* nevű hajóján Amerikából, s most egy másik uszó város, a *Pannonia* indul az Óceánon át *Fiume* felé kétezer visszavándorló magyarral. Nem a tüzes, kínzó nosztalgia, hanem a nyomor hozza vissza az elszakadt magyar testvéreket. Megcsappant rettenetesen az amerikai ipar és rengeteg munkás maradt kenyér nélkül. Fájdalom, elsősorban is a magyar munkásoknak mondják föl a gyárak a munkát. Hát jönnek sereggestől szegények haza. Itt legalább magyar levegőt fognak — enni.

Borzalmas vád. *Hoffmann József* napszamos felesége az óbudai kapitányságon följelentést tett tegnap, hogy az ura állandóan agyonveréssel fenyegeti. Egyben a következőket mondotta el:

— Már gyilkolt is, csak hogy eddig titokban maradt a dolog. A mohácsi szénbányában hat évvel ezelőtt megölt egy embert és a Dunába dobta holttestét. Észrevették, üldözték is, egy ismeretlen ember rálőtt és a golyó máig is a testében van. A rendőrség nyomban becítálta Hoffmannat. Ez tagadott.

— Hazudik ez a komisz teremtés, — mondta feleségére. — Bosszut akar állni. Igaz, hogy van egy golyó a testemben, de azt verekedés közben kaptam.

A gyanus embert egyelőre őrizet alá vették s a vizsgálatot folytatják.

Hatvan millió hozomány. *Vanderbill* Gladys kisasszony, gróf *Széchenyi László* menyasszonya szombaton lett az apja által ráhagyott tizenkét millió dollárnak, hatvan millió koronának feltétlen öröke. Gladys kisasszony ugyan már augusztusban volt huszonegy éves, de hivatalosan a bíróság még csak szombaton mentette őt fel anyjának gyámsága alól.

Véres tisztogatás

Az eltévedt golyó

Kadocha-Lippich Elek kultuszminiszteri tanácsos fiát, a tizenhétéves *Dénes* sulyos baleset érte. A *Pálma-utca* 6. számú villájukban tisztogatás közben elsült a revolvere s a golyó mellébe furódott. A baleset idején a tizenhétéves ifjú kívül csak édesanyja volt otthon és sokáig tartott, amíg orvost tudtak keríteni. Az *István-uton* levő szanatóriumban épp sulyos műtétet végeztek az orvosok s nem távozhattak onnan. Végre a *Stefánia-ut* sarkán levő házban találtak egy orvost, de a fiatalember nem engedte, hogy bekötözze. Később a mentők kötözték be s a *Grünwald-féle* szanatóriumba vitték, ahol dr. *Hüttl* Humér orvostanár kezeli. A golyót nem találta meg, mivel az félrecsúszott a szív mellett lévő bordán s a testből kifutván, a falba furódott.

Az előkelő család roppantul megdöbbent. Nagyon szeretik a tehetséges fiút, aki a nyolcadik gimnáziumi osztály magántanulója s kerékpároz, víz, vadászik, rajzol, fest, szobrot mintáz és verset is ír. Hogy buskomorrá lett volna s öngyilkosságra gondolt, az a hír egyáltalán nem felel meg a valóságnak. A fiatalember ezt mondta:

— Angol revolveremet tisztogattam. Napok óta zsebemben hordoztam s a csövembe ruhafoszlányok jutottak.

Kadocha-Lippich Elek pedig ilyenformán nyilatkozott:

— A legesekeylebb okunk sincs föltenni, hogy *Dénes* fiam öngyilkosságot tervezett. Ő maga tiltakozik leghevesebben a föltevés ellen. A revolver különben primitív, zsebbe való fegyver s annál megdöbbentőbb, hogy a baleset megtörténhetett. Hála istennek, komolyabb következmények nélkül.

Az ifjunak állapota javult s az orvosok azt mondják, hogy pár nap múlva hazatérhet.

Boldog bécsiek! A husnak, a dohánynak, a fejünk, a vérünk java Bécsbe vándorol. A császárváros lefölozi minden gazdagságukat, nekünk csak hulladékok maradnak és azokért is irtozatos árakat fizetünk. Bécs az uri ebédlo, Budapest a konyha. Amit a német uraságok meghagynak, az jut nekünk: a lerágott csontok és a legrosszabb falatok. A bécsi hus ezután *leszállított áron* kerül asztalra. A bécsi hentesek és mészárosok kilogrammját husz fillérral adják olcsóbban. Miért? Miért? Mert a legfinomabb magyar marhákat szállítják nekik, így könnyű olcsón, potom áron mérni a húst! Különbén ez a magyar marhák végzete. Mind Bécsbe vándorolnak.

Harcolni az orvosok. Országszerte tart az orvosok mozgalma a betegsegelyző pénztárakkal szemben. A legtöbb helyen elismerik az orvosok követeléseinek jogosságát és így elkerülik a sztrájkot. Most *Zomborból* írják *A Hírnek*, hogy a bács-bodrogmegyei orvosszövetség és a zombori kerületi pénztár között az orvosokra kedvező béke létesült. A pénztár elfogadta a szabad orvosválasztást, vállalta a tagonkint hat koronás, családonkint pedig kilenc koronás alapdíjat. Ezt a megállapodást most egész Bács-Bodrog vármegyére kiterjesztik.

Sikkasztó leány. *Steiner* Lipót kereskedő a *Rákóczi-ut* 47. száma alatt levő lakásáról még október 12-ikén elküldte *Szabados* Krisztina nevű csalódját a postára, hogy adjon föl háromszáz koronát. A leány megszökött a pénzzel együtt. Ma önként jelentkezett a főkapitányságon. Kihallgatásakor elmondta, hogy kétszáz koronát elmulatott, százat pedig elajándékozott. Hogy kinek adta, azt nem akarta megmondani. Kiderült róla, hogy lopásért már büntetve volt. A huszonegy éves leányt letartóztatták.

A HIR

Hipnózis vagy hazugság?

Furcsa szerelmi történet

Német Károlyt, a Royal- és Bristol-szállók volt főpincérét zsarolás és életveszedelmes fenyegetés címén letartóztatták. Másodszor jutott immár hasonló bajba, aminek előzményei a következők:

A főpincér gyakran eljár *Lamatsch* Sándor hársfa-utcai vendéglőjébe s a esinos ember sokáig udvarolt a korcsmáros nejének. Május havában megszöktette s állítólag a férj pénzéből is jelentékeny összeget magukkal vittek. Kéj-utazásukról visszatérve, Német szürét kitétték a Royalból s aztán a Bristol-szálló éttermének főpincére lett. *Lamatsch* nem tudta elfelejteni az asszonyt s megbízta *Hartner* Kálmán mérnököt, hogy szerezze vissza, ajánljon föl Németnek tízezer koronát, ha visszaküldi a nőt. Német elfogadta az ajánlatot, de később megbánta s visszaadván a pénzt, megtartotta a nőt. Miután újra eltelt néhány hét, mégis jobbnak látta, ha pénzt kap asszony helyett. Ezuttal nyélbe ütötték a dolgot.

A korcsmárosné, alig hogy visszatért férjéhez, maga tett följelentést Német ellen, hogy őt hipnotizálta, sőt a pénzt is hipnózissal esalta ki. Német viszont kijelentette a rendőrségen, hogy *Lamatschné* valótlanúságot állít, többször megszökött tőle. A tízezer koronából készséggel visszaad ötezret, — több pénze nincs. Így is történt. A pénzt átadta s a panaszt visszavonták.

Lamatschné utóbb az ötezzer korona miatt is följelentést tett. Zsarolással, meg életveszedelmes fenyegetéssel vádolta a főpincért, akit az ügyészségen tegnap letartóztattak. Védője, dr. *Dési Géza* főlebbezett, de a vádtanács helybenhagyta a letartóztatásra vonatkozó végzést.

Érdekes, hogy az asszony több rokona is ártatlannak mondja Németet. *Rottenberger Károly*, *Lamatsch sógora*, aki megvásárolta a hársfa-utcai vendéglőt, ma kijelentette, hogy az asszonyt egyáltalán nem kellett hipnotizálni. Szívesen ment a főpincérről. Német kért tőle pár ezer koronát, de az utolsó fillérig visszaadta, mikor a férjéhez visszatért.

Szemét a — köztisztasági hivatalban. Régóta emlegették már, hogy a székesfőváros köztisztasági hivatalában számos olyan manipuláció történik, amely a tisztasággal nagyon ellenkezik. Gróf *Festetich Géza* tanácsnokhoz egész sereg följelentés érkezett a hivatal főnöke, *Tóth Péter* ellen. *Festetich* vizsgálatot indított, kihallgatta *Tóthot* s olyan előterjesztést tett az eredményről dr. *Bárczy Istvánnak*, hogy a polgármester nyomban fölmentette *Tóthot* a hivatal-vezetéstől. A súlyos vádakkal szinte elhalmozott főnök *Cirkvenicába* utazott. Helyére *Lincbauer Ferencet*, a fuvarozó-telepre pedig *Baló Mihályt* rendelték ki ideiglenesen. A vizsgálat még folyik.

Ella és Aladár. *Reisinger Ella*, aki egy éjszakai mulatóhelyen rendőrségi felügyelettel kamatoztatja szépségét, följelentést tett pár héttel ezelőtt *Koch Aladár* pincér ellen, hogy megtakarított pénzéből kétezer koronát sikkasztott és *Berlinbe* szökött. Elfogató parancsot adtak ki ellene s épp le akarták tartóztatni, amikor váratlanul fordulat történt, amely kiderítette a pincér ártatlanságát. *Reisinger Ella* mulatságot esapott s ittás állapotban kifeesegte:

— Aladár nem lopott tőlem, csak elhagyott. Tudtam, hogy csak ilyen panasszal lehet hazatérésre bírni, azért jelentettem föl.

A pincér kartársai a főkapitányságra siettek s elmondták a dolgot. Megerősítette jelentésüket a leány egyik barátja is. A furtangos hölgyet faggatni kezdték s *Reisinger Ella* beismerie, hogy hamis váddal állott elő. A rendőrség intézkedett, hogy a berlini hatóság ne bántsa *Koch Aladárt*, a leányt pedig letartóztatták. Egyben — korábbi vétke miatt — tíz évre kitiltották a főváros területéről.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

A pörös tízezer korona

Elítélt bíró

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —
Arad, november 20.

Az aradi törvényszéken ma rendkívül érdekes kuriai ítéletet hirdettek ki. Az ítélet *Bagyik Sándor*, jelenleg *Iugosi* törvényszéki bíró ellen irányul, aki régebben az Aradmegyében levő *Borosjenői* járásbíró volt. *Bagyik* egy határozatával hivatali mulasztást követett el, a miből egy körös félnek tízezer koronás kára származott. Első fokon az aradi törvényszék kötelezte a bírót a tízezer korona megfizetésére, főlebbezés folytán a nagyváradi királyi tábla is jóváhagyta az ítéletet és most legfelsőbb fokon megerősítette a Kuria, amely még erősebben sújta a vigyázatlan bírót. A Kuria a kamatok és a perköltségek megfizetésében is elmarasztalta a bírót, úgy hogy *Bagyik Sándor* tízezer korona helyett tizenháromezer koronát köteles fizetni.

Az érdekes pör ezelőtt tizennégy évvel keletkezett. Az 1893-ik évben történt, hogy *Müller Vilmos*, budapesti többszörös háztulajdonos és a Budapesti Bankgyesület volt igazgatója az aradmegyei *Borosjenő* határában földet adott bérbe *Mezei Fülöp* birtokosnak. A bérleti szerződésből differenciák származtak, mire *Müller Vilmos* pört indított a bérlője ellen. A pör során *Mezei Fülöp* tízezer koronát deponált a borosjenői járásbírósnál, később azonban a letétbe helyezett összeg visszafizetését kérte. *Bagyik Sándor*, a borosjenői járásbíró albirája el is rendelte a visszafizetést és a *butlyini* királyi adóhivatal kiutalta *Mezeinek* a tízezer koronát. A budapesti bankár dr. *Schwartz Gusztáv* utján, aki most a tudományegyetem rendes tanára, folyomódással élt a járásbíró határozata ellen és az aradi törvényszék meg is semmisítette a bírói intézkedését. Ekkor azonban már késő volt. *Mezei Fülöp* ugyanis időközben fizetésképtelen lett, mire a felperes *Bagyik Sándor* járásbíró ellen fordult, azon az alapon, hogy *Bagyik* helytelenül járt el, mikor a letétbe helyezett összeget visszaaltalványozta *Mezeinek*. Az aradi törvényszék nemsokára ki is mondta *Bagyik* felelősségét és a több, mint egy évtizedig felelős pörnek most a Kuria ítélete vetett véget. Az ítélet jogászai körökben nagy feltűnést kelt.

Házasság. *Jurcsik Márton* könyvelő vasárnap vezette oltárhoz *Gurka Margit* kisasszonyt a ferencvárosi plebánia templomban. Az esküvőn a főváros kereskedő-világának számos tekintélyes tagja résztvett.

— *Zámory Imre* vadászőrhadnagy eljegyezte *Schödl Maryt*, *Schödl Frigyesnek*, az Osztrák-Magyar Bank felügyelőjének és osztályfőnökének leányát.

— *Ábrányi Kornél* dr. eljegyezte *Dunkl Lilykét*.

Gyengéséget,

akár szervezeti fejletlenségből, akár betegségéből származnék, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyógyereje, s e mellett

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembevenni.

izletes és könnyen emészthető.

A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a SCOTT-féle Emulsióhoz, mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható a gyógytárakban.

TÁVIRAT TELEFON

Verekedik a polgármester ur Karcag szenzációja

Karcag, november 20.

Kinos affér tartja izgalomban a város közönségét. Az eset szereplői szentesi *Tóth Kálmán* dr., Karcag város polgármestere és *Klein István* itteni lapszerkesztő. *Klein*nek lovagias ügye támadt a polgármesterrel. Megbízottai az affért azért, mert *Tóth*nak *Rózsa* Dániel földbirtokossal korábbi elintézetlen ügye van, egyoldalú jegyzőkönyvvel befejezték. A polgármester e miatt ma délben *Klein* lapszerkesztőt, az utcán letleleg inzultálta. A verekedő polgármester társaságában volt *Rimaszombathy István* polgármesterhelyettes, *Győry Gáspár* megyebizottsági tag és egy városi közrendőr, akik szolgálatkészben segédkeztek a temperamentumos polgármesternek. Az eset nagy feltűnést kelt mindenfelé.

A kaposvári botrány Herczeg Izsót szabadlábra helyezték

Kaposvár, november 20.

Herczeg Izsó pécsi gyárost, kit a vízvezetéki visszaélések miatt letartóztattak, a törvényszék vádtanácsa ma szabadlábra helyezte. Az eljárást *Herczeg* ellen folytatják.

Börtön elől a halálba

Eszék, november 20.

A *Merkaditz* testvérek cég egyik főnökének, *Merkaditz Jakab*nak fia, *Merkaditz Rafael Boszna-Brodban* tegnap agyonlőtte magát. *Merkaditz Rafael* nagyarányú váltohamisításokat követett el. Az öngyilkosság abban a pillanatban történt, amikor a rendőrség le akarta tartóztatni.

Csendőr és tolvaj halálos harca

Győr, november 20.

A győrmegyei *Gönyűn* ma reggel véres dráma történt. *Király Mihály* ottani hentesmester üzletébe betörték az elmúlt éjjel. A csendőrség nyomában kutatni kezdett a tettes után. *Takács József* őrsvezető meg is találta a tolvajt, aki azonban futásnak eredt. *Takács* kitartóan üldözte. Mikor a menekülő ember látta, hogy elfogják, revolverrel kétszer az őrsvezetőre lőtt. *Takács* megsebesült, azonban a merénylőt kardjával átszurta, a ki nyomában összeesett és pár perc alatt meghalt. Személyazonosságát nem tudják megállapítani. *Takács* állapota nagyon súlyos, az orvosok nem biznak fölépülésében.

Hathavi államfogház Elítéltek egy oláh izgatót

Nagyvárad, november 20.

Jovan Jánost, a *Tribuna* szerkesztőjét az esküdttörvényszék hat havi államfogházra ítélte, mert a Vajda-ügy alkalmából helyeslő kommentárral kísérte lapjában a bécsi diákok magyarellenes kiáltványát.

Nagy sikkasztás Pozsonyban A sikkasztót elfogták

Pozsony, november 20.

A *Reimann*-féle pozsonyi papirgyárban nagyobb sikkasztásnak jöttek nyomára. *Schricker* könyvelő különféle manipulációkkal több mint huszonhatezer korona erejéig megkárosította a gyárt. A sikkasztó könyvelőt, aki a pénz nagy részét Bécsben elmulatta, a gyár feljelentésére letartóztatták.

Kirabolt ékszerüzlet

Prága, november 20.

Göblenzben a múlt éjszaka kirabolták *Unger* ékszerész boltját. Az elrabolt ékszerek értéke meghaladja a 60.000 koronát.

TÁVIRAT TELEFON

Katonai tanácskozás

Bécs, november 20.

A közös hadügyminiszteriumban hétfőn délelőtt *Ferenc Ferdinánd trónörökös elnökle* alatt fontos katonai tanácskozás volt, amelyen a közös hadügyminiszter és valamennyi csapatfőfelügyelő is részt vett. A konferencián a *katonai orvosi kar* újjászervezéséről volt szó.

A sötétség ellen

Lueger és a liberálisok

Bécs, november 20.

A bécsi katolikus kongresszus heves kirohanást intézett a német középiskolák s különösen az egyetem ellen. *Lueger* középkori sötétségről tanuskodó beszédet mondott, amely a keresztényszocialisták között is kedvetlenséget idézett elő. *Lueger* hirtelen visszaszívta a támadást és az egyetemi tanárokhöz intézett levelében azt írja, hogy ő csak a botrányos egyetemi tüntetéseket ítélte el. A német haladó és a német radikális párt, továbbá a német nemzeti szövetség, amelyhez a német agráriusok is tartoznak, ma gyűlést tartottak, amely ezt a határozatot hozta: A katolikus nagygyűlés eseményei azt bizonyítják, hogy a klerikálisok elérkezettnek látják az időt, helyzetük kiaknázására. A maguk fennhatósága alá akarják keríteni az iskolákat, a tanítási és kutatási szabadságot meg akarják semmisíteni és a főiskolák színvonalát le akarják nyomni. E merészség ellen a német szabadelvű pártok és azokkal a nép nagy többsége határozottan és minden tekintet nélkül állást foglal. Ezenkívül elfogadták *Hoffmann-Wellenhof* következő pótindítványát: A német szabadelvű képviselők gyülekezete nyomatékkal visszautasítja a katolikus nagygyűlés alkalmából főiskoláink ellen elhangzott alaptalan vádak.

Merényletterv a cár ellen

Diákok főzték ki

Pétórvár, november 20.

Véletlenül, árulás következtében *leleplezték egy merénylettert*, amely nyilván sikerült volna a cár ellen. Évenként decemberben a cár fogadni szokta a császári jogakadémia hallgatóinak küldöttségét s az idén is meg lett volna ez az audiencia *Carszkoje-Szeloban*. A jogakadémia hallgatói elhatározták, hogy a kihallgatáson *bombát hajítanak a cárra*. Az összeesküvés értelmi szerzőjét *letartóztatták*. Egyéb részletek nem szivárogtak ki.

A Nasi-pör botránya

Lemondtak a védők

Róma, november 20.

A *Nasi-pör* mai tárgyalásán viharos jelenségek voltak. *Nasi* védője ugyanis azt indítványozta, hogy kérje be a szenátusi legfelsőbb törvényszék a közoktatási miniszteriumtól a számadási könyveket s azokból *Nasi* be fogja bizonyíthatni, hogy a bűnéül felrótt rendtelenségeket és szabálytalanságokat *más miniszterek is elkövették azóta*, mert azok a közoktatási miniszteriumban *tradicionálisak*. Élénk tiltakozás támadt erre és a bíróság elnöke *megvonta a szót a védőtől*. Ekkor a védők *valamennyien bejelentették, hogy leleszik tisztüket*. A védők között a legidősebb felkelt és *tiltakozott az elnök eljárása ellen* s hangsúlyozta, hogy ilyen körülmények között nem számíthatnak lelkiismeretes ítéletre, mert a törvényszéket politikai szenvedélyek irányítják. A védők *ezután el távoztak a tereméből*. A szenátusi főtörvényszék elhatározta, hogy ha *Nasi* védője a holnap délutáni tárgyaláson nem jelennek meg, *bűnfenyítő* eljárást indítanak ellene.

A reakciós duma

Elösmeri a cári önkényt

Pétórvár, november 20.

Az októbristák válaszfelirata, amelyet minden pártárvnyalatnak megküldtek, a jobboldali pártok tegnapi tanácskozásán heves vitákra adott alkalmat. A többség követeli, hogy a feliratban jusson kifejezésre a *cár érinthetetlen önkényuralmának elismerése* és maradjon el az a passzus, amelyben arról van szó, hogy a cár az alaptörvényekben *biztosította a népképviselőt*. A pártok holnap választják meg a feliratszerkesztő-bizottság tagjait.

Asszonyok

az angol hadügyminiszter ellen

London, november 20.

Haldane hadügyminiszter ma, mikor *Sheffieldbe* érkezett, nagy tömeg hölgy fogta körül, a nők egyenjogúságának előharcosai és lármásan tudakolták, vajjon a trónbeszéd fog-e szólni a *nők választói jogáról*. Mikor a miniszter azt válaszolta, hogy ő minden tekintetben egy véleményen van a kormány tagjaival s egyebet nem mondhat, *zajosan tüntettek Haldane ellen*.

Hull a bomba . . .

Portugáli csendélet

Lisszabon, november 20.

A város egyik legforgalmasabb helyén borzalmas bombamerényletet követtek el tegnap. *Két ember meghalt, sokan megbecsülték*. A rendőrség behatolt abba a házba, ahonnan a bombát kihajították. A tetteseket sikerült elfogni. A házban száz darab kész bombát találtak és egy levelet, amelyben még száz bombát rendeltek meg. A lisszaboni lapok feltűnően hallgatnak az esetről.

Vérengző örült

Három embert gyilkolt meg

Berlin, november 20.

Poselkitz brandenburgi faluban rettenetes vérengzést vitt véghez egy *Lüttele* nevű kereskedő. Örülési rohamaiban *agyonszurta az édesatyját, a sógornőjét és egy nőcselédet*. Ezenkívül több embert veszedelmesen megsebesített. Ezután kirohant a temetőbe s ott agyonlőtte magát. *Lüttele* nemrég esődbe került s ez a csapás annyira le-törte, hogy megőrült.

Duse palotái

Kibékült D'Annunzióval?

Firenze, november 20.

Duse Eleonora megvásárolta a Capponi-palotát az Arno partján, Conte Alle Grazie közelében. A Capponi-palota 1520-ban épült a legnemesebb renaissance-stilusban s a művész 600.000 lírát adott érte. *Duse* Eleonórának Velencében is van egy remek palotája, de nem lakik benne, mert a velencei éghajlat ártalmas az egészségének. Most, hogy megvásárolta a firenzei Capponi-palotát, azt híresztelik, hogy kibékült *Gabrielle D'Annunzióval*.

Halálos szuronypárbaj

olasz bakák közt

Verona, november 20.

Peschierában tegnap *Stantoro* Mihály és *Matera* Joachim közoktonak szuronyal párbajt vívtak, mert féltékenykedtek egymásra. *Stantoro* baltüdejébe furódott ellenfelének szuronya, ő pedig hasba szurta *Materát*, úgy hogy a *beloi kifordultak*. A két katonát a helyőrségi kórházba vitték s szállítás közben már haldo-koltak.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

* **Főszezon a Népszínházban.** A *Népszínház-Vigopera* zsufolt házak mellett folytatja az új vezetés első főszezonját. A *Bálkirálynő* címszerepében *Küry Klára* olyan szenzációs sikert aratott, hogy a gyönyörű zenéjű és bűbajos szövegű operett összes eddigi előadásain valamennyi jegy elkel és a keddi esti pénztártól több százan távoztak jegy nélkül. A *Bálkirálynő* címszerepében a hét során *Küry Klára csütlörtökön szombaton és vasárnap* este lép fel és valamennyi előadásra óriási az elővétel. A *Denevér* pénteki előadásán a második felvonásba szőtt hangverseny keretében fellép *Mirszky*, az európai híri tizenkétéves hangversenyének és *Hahn, Gounod, Schubert, Rubinstein* dalait adja elő. *Vasárnap délután a Piros bugyelláris* mérsékelt helyáru előadásán *Blaha Lujza* asszony lép fel a Török bíróné szerepében. A nagy művésznőt a közönség minden egyes felléptén valósággal ünnepli. *Csütlörtökön délután három órakor* lesz az idei évad első ifjusági előadása mérsékelt helyáron, színe kerül a *Bolond Istók*.

* **Vigszínház.** A Vigszínházban holnap, csütlörtökön, az *Igazság, Fitché Clyde* színműve kerül előadásra. Az amerikai újdonság fényes kiállítás is jelentékeny tényezője a színmű sikerének. Holnapután, pénteken, a *Josette kisasszony, a feleségem* című vígjátékot ismétlik.

* **Az ördög Bécsben.** *Molnár* Ferenc szenzációs vígjátékát *Az ördögöt* tudvalevően megszerezte előadásra *Weisse*, a bécsi *Deutsches Volkstheater* igazgatója. *Az ördög* Bécs ez előkelő színházában *Der Teufel* címmel január 15-ike és 20-ika között, tehát az igazi főszezonban kerül bemutatásra. Az előadásra a legnagyobb gonddal és ambícióval készül a bécsi színház, amit az is bizonyít, hogy főrendezőjét, *Hertzka*t a minap Budapestre küldte, hogy végignézze első európai vígjátékunkat. A címszerepet *Kramer* Leopold fogja játszani, aki a *Volkstheater* legnépszerűbb művésze. *Weisse* direktor az idei szezon legnagyobb sikerét várja a magyar szerző darabjától. A próbák idejére már megis hívta *Molnár* Ferencet, ki a meghívásnak eleget is tesz és *Hertzka* főrendezővel együtt fogja vezetni *Az ördög* bécsi próbáit. *Molnár* Ferenc újabb sikere a modern magyar irodalomnak is dicsőségére lesz.

* **Királyszínház.** A *Varázskeringő* bemutatója 26-ikán, kedden lesz. A női szerepeket *K. Ötvös* Gitta és *Petrás* Sári, a többi szerepeket *Ráthonyi* Akos, *Németh*, *Papir*, *Örley* Flóra, *Csapó*, *Nyárainé* és *Szabó* játsszák.

* **Művészházasság.** *Bosnyák* Zoltán miniszteri osztálytanácsos tegnap vezette oltárhoz a szervitári templomban *Sándor* Erzsit, az Operaház kiváló művésznőjét. A tanuk felsőpataki *Bosnyák* Géza és gyulai *Gaal* Gaszton voltak.

* **A Modern színház kabaret** novemberi nagy-sikerű műsora utolsó hetébe lépett; az *Andrássy-uti* kabaret már elkészült új műsorával, amely még ebben a hónapban bemutatásra kerül. Műsoron marad ezután is *Molnár* Ferenc „Disznótör a Lipótvárosban” e kacagtató bohósága. Az igazgatóság a napokban két új tagot szerződtetett: *Kardos* Ilonkát és *Déri* Blankát.

* **Fővárosi Kis Színház.** A *Sziklay* Kornél igazgatása alatt álló Fővárosi Kis Színházban szombattól kezdve este hat órától tíz óráig tartanak az előadások. Szombat délután három órakor kiállításos gyermekelőadás lesz. *Sziklay* Kornél, ki már csak a Fővárosi Kis Színházban lép fel, a *Castilia gyöngye* című operett Hazudi lovag szerepét játssza. Ugyan- csak szombaton kerülnek bemutatásra A tolvaj és Ez az igazi című kiváló egyfelvonásos darabok is.

KARTSCHMAROFF-
DROGÉRIA

a Rákóczi-uti oldalon már megnyitott!
Rákóczi-ut 50. Takarékpénztári épület.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!

Ne küldjük pénzüket külföldre!

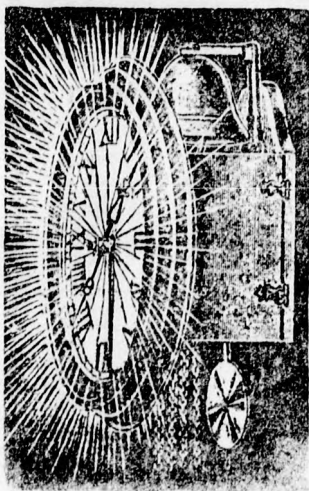
Egyes külföldi cégek utánozzák ábrámat, de a valóságban silány árut szállítanak! Csak általam kipróbált, pontosan szabályozott órákat szállítok.

Nem tetsző árut kicserélek, vagy a pénzt adom vissza

5 évi jótállás!

Legnagyobb raktár! * Legolesőbb árak!

Brillians, smaragd, igazgyöngy s egyéb drágakő-ékszerek, menyasszonyi, esküvői, születés, névnap, jubileumi, keresztelési s minden alkalmi ajándéknak megfelelő maradandó és tartós értékű valódi ezüst, vagy ezüsttel bevont dísz tárgyak, melyek a legújabb iparművészet remekét sehol oly mesés választékban és oly olcsó áron be nem szereshetők.

Toronyharanghangu fali ébresztő óra éjjeli világító számlappal. 30 óráig jár, kellemes csengésű pontos és erős szerkezetű óra. Fél és egész órát üt, csinos kiállítású

7 korona

világító számlap nélkül

6 korona

Bármely ötvösmunkát elvállalok. Kétszervetéssel, rajzokkal ingyen szolgállok. Brilliansok, gyémántok foglalását a legújabb divat szerint olcsó áron, számítom.

Világhírű amerikai rendszerű nickel zsebóra valódi Roskopf 5 kor. 20 fill. Valódi svájci szerkezettel 6 kor. 40 fillér

Legújabb divatu ezüsttel kivert finom cigarettá börtárcsa 5 koronától feljebb.
Legdivatosabb lapos valódi ezüst cigarettá tárcsa ékkövekkel díszítve 10 koronától feljebb.
Remek borostyánkő szipka ezüsttel dusan díszítve 10 koronától feljebb.
A szipkák csupán ezüstben, vagy aranyban is kaphatók.

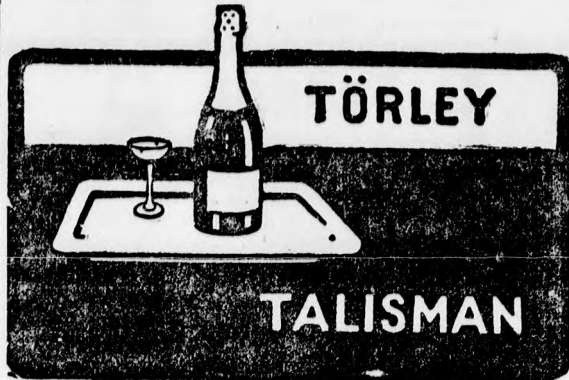

A rajz az eredetinek a fele. Duplafedelű nickel zsebóra a legpontosabb és leg-egyszerűbb zsebóra 7 korona 50 fillér.

Legújabb ébresztő óra 3 haranggal erős és pontos szerkezettel éjjeli világító számlappal 6 korona 1 haranggal 3 2 haranggal 4

Schönwald Imre
órásmester és ékszergyáros
PÉCS.

Ki ezen lapra hivatkozik megkapja ingyen és bérmentve 3000 ábrájú új árjegyzékemet, mely az ékszervásárlók valóságos tanácsadója.

TÖRVÉNY ELŐTT

A tizenhároméves anya. A rendőrség néhány héttel ezelőtt letartóztatta Duschinsky Oszkár husz éves magánhivatalnokot, aki egy tizenhároméves leánykával viszonyt folytatott. Duschinsky ellen az ügyészség vádiratot adott be, ami ellen dr. Vássonvi Vilmos azzal a kifogással élt, hogy husz tanuval tudja bizonyítani, hogy a leányt nem Duschinsky esábitotta el. A vádtanács helyt adott a kifogásoknak s elrendelte a bejelentett tanúk kihallgatását, Duschinskyt azonban továbbra is fogva tartotta.

Az agyonszurt tanító. A nyáron egy zuglói koresnában Schild Antal kertész összeszólalkozott Major Gábor tanítóval. A veszekedés hevében Schild kertész késével agyonszúrta a tanítót. A büntetőtörvényszék halált okozó súlyos testi sértés bűntette miatt *másfél évi börtönrre* ítélte Schildet, akinek büntetését ma a tábla is helybenhagyta.

Elítélt uzsorások. A bíróság ma elítélte két heti fogházbüntetésre és 60 korona pénzbüntetésre Rigler Márkus pénzügynököt, aki esekély *háromszáz percentre* dolgozott. Úgyancsak ma döntött a vádtanács a letartóztatott Ernst Lipót ügyében, akit uzsora miatt dr. Klein Rezső jelentett fel. A vádtanács továbbí fogvatartását rendelte el Ernstnek, aki most már *öt ezer* korona övadékot hajlandó letenni, ha szabadon bocsátják.

A versenytárs boszuja. Fischer Soma *törökszentmiklósi* kereskedőnek régi segédje, Deutsch János, közvetlen volt főnöke szomszédságában új boltot nyitott. Fischernek nagyon fájt az, hogy összes vevői konkurrenséhez pártoltak s ezért elhatározta, hogy tönkreteszi Deutchot. Névtelen feljelentést küldött a budapesti hitelezői védegyeletnek s ebben azzal vádolta meg versenytársát, hogy az 50 százalék veszteséggel ad tul áruin. Fischer ezt később előszóval is megismételte, amiből az következett, hogy egyszerre *harminc* nagykereskedő indított Deutsch ellen pört, aki ez által esdöbe került. Miután Fischer és ennek segédei terhelőben vallottak, *hitelezési család* miatt bűnpör szakadt Deutsch nyakába. A szolnoki törvényszék azonban *felmentő ítéletet* hozott s ezt az ítéletet ma dr. Tarján Mihály védelme után a budapesti tábla is helybenhagyta. A tábla is beigazolta, vette, hogy a versenytárs boszuja tette tönkre Deutchot, aki különben pört indított Fischer ellen.

Zárt ajtó mögött! A budapesti törvényszék esküdtbírósa ma tárgyalta Puha István zenész ügyét, akit nősüktetéssel és megfertőztetés bűntettével vádolt az ügyészség. A tárgyalás mindvégig zárt ajtó mögött folyt le. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján *négy évi* fegyházra ítélte Puha Istvánt, aki az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Kellemes és hatásoas has-hajtó-szer. Megbízható, kipróbált és enyhe.

A rossz emésztés

majdnem mindig a székrekedés következménye. E kellemetlen érzés elhárítására szolgál az orvosok által előszeretettel ajánlott „Califig”. Ez a kitünő, kellemes ízű hashajtó szer enyhén, de biztosan hat, elősegíti az emésztést és ez által sok kellemetlen betegségnek veszi elejét. A californiai édes fügegyümölcs kivonatából készült „Califig” igen alkalmas ugy gyermekeknek, mint felnőtteknek. Minden gyógyszerárban kapható. Egy nagy üveg ára 3.— K, kis üveg 2.— K Főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, VI., Király-utca 12.

Régi Sebek,

melyek gyógyíthatatlannak látszanak; vagy begyógyultak és újból kinyílnak; vagy mindenkor folynak, vagy szivárognak és részben beszáradnak;

RÉGI SEBHELYEK

melyek tökéletesen nem gyógyultak be; vagy viszketnek és gyakran felkapartatnak; vagy sömörrel párosult visketegségből származnak;

Régi Sebek,

melyek bármilyen egyéb bajtól származnak, alaposan, fájdalom- és minden utólagos kellemetlenség nélkül begyógyíthatók a valódi

ERÉNYI- ICHTIOL-SALICIL segítségével.

Az eredeti ERÉNYI-ICHTIOL-SALICIL 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla **DIANA** gyógyszerháza
Budapest, Károly-körút 5.

(Postai megrendelések utánvétel mellett azip szállítanak.)

Több mint egy millió köszönő levél érkezett be a világ minden részéből.

SZINHÁZAK

Csütörtök, 1907. november 21-én.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Parasztbecsület.

Opera 2 felvonásban.

Táncgyuleg.

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Pozsonyi diéta.

Vígjáték 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A vig özvegy.

Operett 3 felvonásban.

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Az igazság.

Színmű 3 felvonásban.

Kezdete fél 8 órakor.

Modern Színház - Cabaret

Andrássy-ut 69.

Telefon 93-16.

Baccarat. Guthi Soma darabja. Minden megdrágult. Molnár Ferenc jelenete. Nézőtér a színpadon. Színpadi tréfa. Disznótör a Lipótvárosban. Pesti életkép. Irtó Molnár Ferenc. Huszonegy mulatságos kabarészám. Fellépnek: Palmay Ilka, Medgyaszay Vilma, Tornai Fancsi, Foór Lili, Vörös Illi, Kókényi Ilona, Urai Mella, Gregus Margit, Nyáray Károly, Kabók, Solyom, Szontornai, Barsonyi.

Kezdete 9 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

(Vig-Opera).

Délután fél 8 órakor mérsékelt helyárral:

Bolondok.

Böhözat 3 felvonásban.

Este:

A bákirálynő.

Operette 2 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

VÁRSZINHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZINHÁZ

Kerülő út

Színmű 3 felvonásban.

Kezdete 1/8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

A tenger.

Kezdete 7 1/2 órakor.

KELETI-SZINHÁZ.

VII., Baross-tér 15.

Telefon 88-90.

A főváros legelegánsságban berendezett mozgószínhása.

Az ördög-vadászat. Hewai szigete. Az igazi matróz. A vidám házmester. Az álmok birodalma. Kiállhatatlan kamasz. A bolygó ujság. A farmer tragédiája. Egy bolygó perc. Frakkos bandita és még két, az utolsó órákban érkezett attrakció.

Kezdete 8 órakor.

Budapesti CABARET Teréz-körút 28. sz. (Bonbonnière) Telefon 52-88

Minden este 9-től 12-ig a nagyszerű új novemberi műsorral nagy előadás.

2 színpadi tréfa:

A vajda az Abáziában.

L'art d'ébre jolia.

20 új cabaret-szám!

2 kis színdarab:

Egy válópör története.

A cupringer.

20 új cabaret-szám!

Fellépnek:

NAGY ENDRE, LÁSZLÓ RÓZSI, FERENCZI KÁROLY Balogh Béke, Eibor Olga, M. Chabauty, Déry Blanka, Gabányi L., Máhr N., Huszár K., Sajó G.

Jegyek: Bardnál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut Zípsér-nél, Andrássy-ut és a Cabaret pénztáránál.

FOLIES CAPRICE

Ignaztók: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR

MA! Az előadás kezdete fél 9 órakor. MA! Egynegyed 10 órakor! Egynegyed 10 órakor!

„Leánynézőben“.

Böhözat. Irtó: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11 órakor!

Végül 11 órakor!

„Ländliche Unschuld“

Burlesk bohózat. Irtó: Satyr. Rendező: Werner Manó. Továbbá: Trebitsch Sándor és Baura Emil, Türk Bertó és Zöldi Márton új szülő számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9-11-ig és délután 3-6-ig.

Az 1-6 emeleti Casino de Paris-ban minden este fe 12-től angol és francia különlegességek fellépte.

Badacsony - kávéház

VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Ma és minden este

Nagyszombati BARNÁ LACI

volt állatorvostanhallgató vezetése alatt Balázs Pista 12 tagból álló zenekarával, hangversenyező. Kívül részt vesz a hangversenyen

Schreier Sándor

eredű és gondokaművész is, aki a külföldi udvarok előtt is nagy sikert ért el művészetét. A nagy zeneélmény mellett még egy különös kedvesmódban is részeseinek a t. vendégek, a mennyiben a nap szerint tetszésük szerint választott színházi vacsorát kapnak egy koronáért.

Családok találkozóhelye! Polgári árak!

BUTOR DUS VALASZTEKBAN RÖVIDEN MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKÍVÜLI OLCSÓSÁGON KAPHATÓ

ÉHTREU TESTVÉREK NÉL

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SAROK) KÉPES ARJESZTER INGYEN. TELEFON 8227

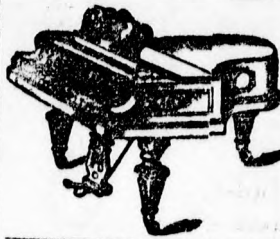
VESZÉK

uráságtól levetett férfi ruhákat a legmagasabb árban. Levelezőlapon adott értesítésre, úgy helyben, mint vidéken, személyesen jövök.

Braun Elemér,

BUDAPEST, Király-utca 40. III. em. 17.

Világúrn zongorák

mint Bösendorfer, Ehrbar, Bechstein, Ibooh, Gaveau Párisból stb. legelőcsöbben vásárolhatók és bérelhetők.

Keresztély

hirneves zongoratermében) Budapest, Váci-körút 21. sz. (Iparudvar.)

Vízmentes

(Burbery)

10102

Slipon K 52

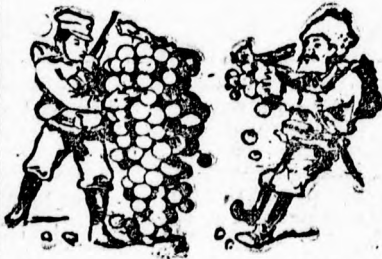
Ulster K 36

Vadászöltöny . . . K 36

ROTHBERGER JAKAB

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, Váci-utca 6.

Szőlő oltványokat

egyszerűbb választékban a már évek óta elismert és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telepe

Tulajdonos: Caspari Frigyes, Medgyes 2. sz. Nagyküküllő megye.

!! Tessék képes árjegyzéket kérni !!

Az Árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismert levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy zö-mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Acetylen forrasztó készülékek.

Öntött vagy kovácsolt vas-, acél- és bádogneműek, vörösréz s alumínium forrasztására.

Acetylen fejlesztő készülékek.

2-100 lángig, világítás céljaira, kastélyok, vendéglők, gyárak világítására. Világítás óránként két fillér.

Motorok,

motor-fűrészek, automobilok.

Minden célra.

Kellner és Schanzer

cégnél Budapest, VII., István-ut 18.

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól

keszve, mely áll: 2 székény, 2 ágy, 2 éjjeli székény, 1 mosdó- és tükör márvánnyal 130 frt. 1 kroszto, 1 kihúzhatóasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdíván, 120 frt. 1 kanapé, 2 fotel, 2 fantázia szék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selemmel vagy pilással bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezés BUTOROK nagyon olcsó árákért, sek, valamint egyes nagy választékban.

NAGY IMRE

Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szerencsen-utca sarok 865 képpelattott legméretnobb albumunkat 50 fillérvényeg beklidése ellenében megküldjük.

Akiba mondta.

Akiba mondta, a ki bölcs volt:
Nincs uj a nap alatt!
Mi ujnak látszik, nem egyéb, mint
Ismétlés, másolat.

A vén Kronosz mindent unottan
Fitymál, lemosolyog;
Schon da gewesen! — mondja rája
Ha jön egy „uj dolog“.

Am egyszer — sok közt — Kecskemétről
Kapott egy küldeményt.
Vizsgálja meg s mondjon felőle
Hü, döntő véleményt.

Fehér keresztos karcsu flaskó
És benne csodaszesz,
Szagolja, megkóstolja s aztán
Csak ámul, oda lesz!

S lelkendezve felkiált — ki hullván
Szájából a pipa : —
Na végre egy nie da gewesen
Leföztek! Akiba!

Mert lám ez az alföldi borszesz
Rád fényes cáfolat,
Azt hirdeti, hogy ime mégis
Van uj a nap alatt!

Páratlan a maga nemében

és aki egyszer megkóstolta

Az Első Alföldi Cognacgyár

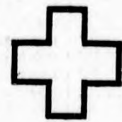
Kecskeméten

hirneves alább megnevezett különlegességeit az állandóan híve marad a

- Barack-Cognac
- Radial-Elixir
- Barack-Crème
- 48-as likőr
- Mogador
- Malakoff
- Menyecske-likőr
- Barackpálinka

Kecskeméti keresztos keserü italoknak.

Az Alföldi fehér keresztos

sós borszesz

egyedül gyártója

Első Alföldi Cognacgyár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KECSKEMÉTEN.

Ő csász. és kir. fensége József főherceg és Fülöp Szász Coburg Gothai herceg kamarai szállítója.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jel-
lő alatt küldenek a Kiadóhivatalba,
ne tessék eredeti okiratokat mellékelni,
mert ezeket semmiféle felelősséget
nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket,
melyeket az apróhirdetés megjelenésé-
től számított négy hét alatt címzett-
jük el nem viszi, a Kiadóhivatal meg-
semmisíti.

Olcson levelezhet
mindenki, aki
A Nap: A Hír
apróhirdetési lev. lapját megveszi
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Házasadhat
mindenki, aki
A Nap: A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdét
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Állást kaphat
mindenki, aki
A Nap: A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdét
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Betöltendő állást
hirdethet a legkisebbben
A Nap: A Hír
apróhirdetési lev. lapja után.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Oktatást
nyerhet mindenki, aki
A Nap: A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdét
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Butor
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Adás-vétel
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Lakás
egelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Pénzkölcsön
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Gyümölcs
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Üzlet
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Ingatlan
legelőbb közvetítője
A Nap: A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Betöltendő állások
Mindenes leány
j6 bizonyítvánnyal de-
cember 1-re felvételi-
költség 12 forint. Cim Ceister
Damjanich-utca 44 föld
szint 2.

Ispánok, kulcsárok
keresetnek. Föltételek olvas-
hatók az Országos Pályázati
Közlönyben. Mutatványszám
ingylen. Budapest, Nap-utca
13.

Bognár
keresetnek, más, egy szeszgyárba,
aki egyszerűs mind magár és
raktárrendőket is képes teljesí-
teni. Bővebbet Krakauer, Nagy-
mező-utca 25. 408

Keresetnek
más és négyen gazdasági. Bő-
vebbet Krakauer Nagymező-utca
5. sz. 40

Gépeszek, fűtők
keresetnek. Föltételek olvas-
hatók az Országos Pályázati
Közlönyben. Mutatványszám
ingylen. Budapest, Nap-utca
13. szám.

Felvezsek
ügynököket, kelendő cikk forga-
lomba hozásához. Reisz, Eötvös-
utca 44. 5783

Pályázat.
Ingyen küldetik az Országos
Pályázati Közlöny mutatvány-
száma, mely az összes betöl-
tendő állásokat tartalmazza.
Budapest, Nap-utca 13.

Állást keresők
A t.c.gazdaközönség
és iparvállalkozók figye-
lő mébe ajánlom 1884 óta fon-
dáló gazdasági és iparsze-
mélyzeteket elhelyező irodá-
mat. Gazdasági, gépészek,
kovácsok, molnárok, szesz-
fűzők, kertészek, kezesek
és felelősséggel, főnököknek
díjmentesen elhelyeztetek.
Krakauer Armin, VI., Nagy-
mező-utca 25. szám. Telefon
94-76. 10.003

Házvezetőni
állást keres egy egyedülálló,
feltétlenül tisztességes 38 éves
asszony magános uribemből.
Föltétel a jó házmódot. Csakis
a német nyelvet bírja. Ajánla-
tokat német nyelven kér B-nesch
Franciska VII., Rökk Szilárd-
utca 17. ajtó 4. 407

Oktatás
Polgári iskolai,
gimnáziumi, reáliskolai ma-
gánvizsgálatokra, érettségire
lelkismeretesen előkészít
mérésékelt díjazásért. „Ma-
gántanulók iskolája”, Buda-
pesti, Kmetty-utca 21. II. em.
18805

Tanításban
járta III-4 éves tanárjelölt,
különösen reálisták és polgá-
risták tanítására ajánkozik.
Ébédkosztot is elfogad. Klein,
József-körút 88. I. em. 7.

Cimbalom-tanítónő
tanít kintő módszer szerint
kottából vagy egyénysan,
mérésékelt áron, egy saját le-
kásán, mint házon kívül. Há-
rom hónap alatt biztos ered-
mény. VII., Ovoda-utca 19.
III. em. 32. 668

Szegény
isz. tanuló leckeórát keres meg-
felelő lakás vagy fizetés ellené-
ben. Járta a nép- és polgári
iskolai tantárgyakban. Szíves
megkeresések „Izraelita” jelgére
keretnek a kiadóba. 903

Polgári iskolai,
reáliskolai, gimnáziumi, keres-
kedelmi egyéves önkéntességre
képesítő vizsgára, mindenféle
pótló és javítóvizsgára a legelőbb
idő alatt legjobb sikerrel
előkészít „Tanár” Budapest,
Thököly-ut 8. szám I. em. 3 354

Polgári iskolai,
középsikolai vizsgálatokra
utólagos díjazás mellett a
leggyorsabban előkészít kö-
zépiskolai tanár. Dobány-utca
86. III. 25. 553

Stenografia j
Díjtalan gépirásoktatás az
összes írógépeken. Díjtalan
és biztos állásközvetítés.
Minden hónapban új gyors-
írási és gépirás tanfolyamok
nyílnak az okleveles gyors-
író-tanároktól vezetett Ste-
nografia Országos Gábelber-
ger magyar, német gyors-
író- és gépiró-iskolában. Le-
velező- és vitairásu tanfolya-
mok, kereskedelmi szak-
tárgyak, kereskedelmi aka-
démiai rendes tanárok veze-
tése alatt. Sokszorosított tan-
folyamok. Copying office.
Kérjen tájékoztatót. Tanítás
reggel 7 órától este 9-ig. Az
intézet helyiségei Váci-körút
33. sz. alatt vannak. Azelőtt
Kazinczy-utca 8. szám. 408

Parlament
gyorsírók által vezetett ma-
gyar, német gyorsíró-iskola.
Díjtalan gépirás-oktatás. Ma-
gyar-német fogalmazás. Ke-
reskedelmi akadémiái rendes
tanárok által oktatott szak-
tantárgyak. Az Országos Ma-
gyar Gyorsíró-Egyesület hi-
vatalos tanfolyama. Alap-
ította Markovics Iván 1883.
Havonként új tanfolyamok.
Tájékoztatót küld a Gábel-
berger Szakiskola, azelőtt
Gyár-utca 4., (most kizárólag
Liszt Ferenc-tér 10.) Cimre
vagyazunk! A szakiskola
írógépeiktől a más utánzolt
névű tanfolyamoktól függet-
len.) Telefon 64-68. Nyitva
szep. 1-től július 1-ig.

Butor
Háló és ebédlő
garnitúrák, csillárok, réz-
ágyak, szőnyegdínyvók, iro-
dai berendezések, pénzesze-
rényeket, olcsón eladó. Be-
raktározási Vállalat Buda-
pest, Gerliczi-utca 2. bolt-
szint 11.

Különféle butorok
azonnal olcsón eladók. Privát
Sándor-utca 30/A. földsz. 5. ajtó.
10.003

Ujrendszerű
BUTORNITEL.
Butorok csakis a legelőbb
kivitelben kaphatók készpénzért
v. banknál törleszhető részlete-
re. BALÁZS és TÁRSA butorraktárban
Budapest VI., Révay-utca 3. szám.
Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy
bank fizeti nekünk ki, a vevő
tehát a banknak maradósna, mi-
által a butort naplenteleket kész-
pénz-árbán szánhatjuk.
A bankkölcsönt sem részlegjézz
sem egyéb költség nem terheli.

Különbejárato
csinosan buto oztó utcai szoba
fürdő szanálattal azonnal kiadó.
Cim: VII., Oda-utca 42. szám.
III. em. 23. a. 6. 913

Különféle
Asszonyok vigyázzatok!
Minden családra nevez legfon-
tosabb könyvet a gyermekáldás-
ról, több mint ezer kézzelírta-
tal díszkötésben küld - 80 fillér rt,
levélbelyeg ellenében is, Fischer
R. az asszony Budapest, VII.,
Damjanich-utca 23/b.

Emléknek,
ajándéknak kiválóan alkal-
mas egy életnagyságu, na-
gyított fénykép, bármely
fénykép után művésziessen
készítik. A há másolatért
felelősséget vállalok. A kép
68 em. magas, 58 em. széles.
Darabja 3 forint. Színes olaj-
ból, 60 forint. Vidéki megren-
delést pontosan eszközölök.
Budapest, VI., Proféta-utca
5. szám. Grosz József.

Adás-vétel
Huszezer
szép gyökérezeti, fajtisza olt-
ványomat, csemege- és bor-
fajokban, 70 forint adom ez-
ret. Tessék mintát kéri
vagy felkeresni. Deák, Imre,
Bihardíszeg. 2540

Szabó-,
ipari, gyári és vasaló-faszent
szállít Weisz és Vidor. Tele-
fon 53-49.

Zongora
occasio részletfizetésre is ju-
tányosan Horváth hangszo-
résznél, Erzsébet-körút 2. sz.
10375

Egy krajcáros
Herkopáter száza 60 krajcár
börmentve bárhová. Herko-
páter kiadóban, Budapest. 6812

Zongora
pianinó, remek hangu, igen
jó hangos eladó. Szercesen-
utca 33. II. 45. 208

Eladó
monori rizlingbor, 15 hektó,
pince és borók. Bővebbet
Kály, István-ut 18. 9249

Pénz
Személyhitelt
magánpénzt, kezes nélkül is,
24 óra alatt megszerzek 1-2
-3 havi lejáratú. Bankköl-
csönt 3 nap alatt, havi vagy
negyedévi törlesztéssel, rész-
vénytársaságtól, nem szövet-
kezettől. Márton, Rottenbil-
ler-utca 12., I. 14 szám. Te-
lefonszám 84-66. Betáblázá-
sokat hátra, földre, telekre,
II., III. helyre is két nap
alatt elintézek olcsó ka-
matra. 10.005

Pénzkölcsönt
rövid lejáratra. Törlesztéses
és jelzálogkölcsönt, II. és III.
helyre is, valamint tisztvis-
lőknek fizetési előlegeket ugy
helyben, mint a vidéken, sa-
ját információra aznap fol-
yosítottok. Bank- és váltóbi-
zományi ház, Farkas; VII.,
Wesselényi-utca 17. Válaszbe-
lyeg. Telefon. 18866

Pónzkölcsönt
200 koronáig, kereskedőknek,
iparosoknak, üzleteseknek,
segédeknek, minden szakmá-
ból, gyári alkalmazottaknak,
vidékre is. Singer, Rákóczi-
ut 55. Válaszbélyeg. 18866

Lakás
Szép nagy
utcai szoba, csinosan butorozva,
egy-két urnak 22 forintért havonta
azonnal kiadó. Szövetség-utca 43.
I. em. 12.

Különbejárato
csinosan buto oztó utcai szoba
fürdő szanálattal azonnal kiadó.
Cim: VII., Oda-utca 42. szám.
III. em. 23. a. 6. 913

Különféle
Asszonyok vigyázzatok!
Minden családra nevez legfon-
tosabb könyvet a gyermekáldás-
ról, több mint ezer kézzelírta-
tal díszkötésben küld - 80 fillér rt,
levélbelyeg ellenében is, Fischer
R. az asszony Budapest, VII.,
Damjanich-utca 23/b.

Emléknek,
ajándéknak kiválóan alkal-
mas egy életnagyságu, na-
gyított fénykép, bármely
fénykép után művésziessen
készítik. A há másolatért
felelősséget vállalok. A kép
68 em. magas, 58 em. széles.
Darabja 3 forint. Színes olaj-
ból, 60 forint. Vidéki megren-
delést pontosan eszközölök.
Budapest, VI., Proféta-utca
5. szám. Grosz József.

Adás-vétel
Huszezer
szép gyökérezeti, fajtisza olt-
ványomat, csemege- és bor-
fajokban, 70 forint adom ez-
ret. Tessék mintát kéri
vagy felkeresni. Deák, Imre,
Bihardíszeg. 2540

Szabó-,
ipari, gyári és vasaló-faszent
szállít Weisz és Vidor. Tele-
fon 53-49.

Zongora
occasio részletfizetésre is ju-
tányosan Horváth hangszo-
résznél, Erzsébet-körút 2. sz.
10375

Egy krajcáros
Herkopáter száza 60 krajcár
börmentve bárhová. Herko-
páter kiadóban, Budapest. 6812

Zongora
pianinó, remek hangu, igen
jó hangos eladó. Szercesen-
utca 33. II. 45. 208

Eladó
monori rizlingbor, 15 hektó,
pince és borók. Bővebbet
Kály, István-ut 18. 9249

FIDIBUSZ
1905-1906. évi teljes év-
folyama megjelent dísz-
kötésben. 300-nál több rajz.
4 teljes regény, tömördek hu-
moros elbeszélés, vers, jó-
ízli tréfás apróság stb.

Ára 5 korona.
Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadó-
hivatalában Budapest, VIII.,
Rökk Szilárd-utca 9. sz.
továbbá minden könyv- és papir-
kereskedésben, valamint az összes
hirlapelárusítóknál ugy Budapes-
ten mint vidéken. - Kávéházak,
 kaszinók, társas- és olvasóklubok
15 százalék engedményben része-
sülnek.

Egy háztartásban se
hiányozhat a hírne-
ves Majthényi-féle
„Diadal”-sósorszesz
mely gyógyhatásánál fogva
felülmúlja az összes forgalom-
ban lévő hasonló készítménye-
ket. Egy kísérlet meggyőz
mindenkit ezen aldtas hazi-
szer kiváló tulajdonságairól.

Majthényi Béla
droguistánál
Budapest, IX., Vámház-körút 15.

Cigarettafázók!
Olcsó és jó
100 db kifügő egyiptomi cigá-
retta hüvely 13 és 15 fillér, 100
db parafával 24 fillér.
100 db Royal a jelenkor
legelőbb hüvely 15 krajcár.
Vidékre 6 csomag rendelésnél
(60 doboz) utánvet mellett bér-
mentve.

BRUCK Papírtzlet
és nyomda
Budapest, VI., Nagymező-utca 6. sz.
- TELEFON 68-47. -

30
korona
finom szövetből divatos
ferföltény vagy fölött
mérték után remek sza-
bas és finom kivitelben
Haza Versenyszabóság
Budapest, VII., Thököly-
(Csömöri)-ut 3. szám
I. em. - Vidékre min-
ták bérmentve.

Arcápolás
Aurora-crème
1 korona 20 fill.
Auróra poudre
1 korona 20 fillér.
ehér, rózsá és crème színben
Szappan . . . 50 fillér.
Ez idő szerint a legelőbbkötesebb
és teljesen ártalmatlan a bőrpoló
és szépség szerek.
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA
droguistánál
Budapest, IX., Vámház-körút 15.

Lábizzadás
(kéz, hónalj is) és annak
kellemetlen következményei-
től (bűz, kipálás) föltétlen
biztosan megszabadul ha a
MAJTHÉNYI-féle
Antiseptikus izzadás elleni
hintőport használja.
Használata egyszerű
1 doboz ára 1 kor.
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA
droguistánál
Budapest, IX., Vámház-körút 15.

35 korona
egy divatos férföltény vagy
fölött mérték után remek
szabásban, finom gyapjú-
szövetekből.

FRIED ÁRMIN
szabomesternél Budapest,
Váci-körút 39 H. Vidékre
minták bérmentve. Három
öltény rendelésnél éves vasuti
jeggyel ellátott szabásu m
költségetem odatartak.

„THE ROYAL”
beszélőgép
a legújabb model-
khat szigorúan az
eredeti gyári
árakon
45% ár-
leszállítással
szállítunk havi 8-10 kor. rész-
letfizetésre is, vidékre is bárhová.

Láng Jakab és Fia
grammofon nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Plóknizletünk: VIII., Baross-ter
sz. és Budán, Zsigmond-u. 9.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ősz haj
hajsz és szakál megfestésé-
hez legalkalmasabb hajfestő-
szer a MATHÉNYI-féle
Dió kivonat
(barna és fekete színben)
Nem olajos, nem piszkít!
Egyszerű festés elegendő.
1 kis üveg ára 1 korona 20 fill.
1 nagy „ „ 2 „ 40 „
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA
droguistánál
Budapest, IX., Vámház-körút 15.

Beraktározási
előlegező- és butorszállítás
vállalat.
E fogadunk beraktározásra buto-
rokat, varrógépet és mindennemű
árúkat. Adunk azokra kölcsönt
% évi kamatra ugy helyben,
mint vidékre.

HELLER TESTVÉREK,
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1.
Rákóczi-(Kerepesi)-ut sarok. Telo-
fonszám 79-85.

Lábizzadás
(kéz, hónalj is) és annak
kellemetlen következményei-
től (bűz, kipálás) föltétlen
biztosan megszabadul ha a
MAJTHÉNYI-féle
Antiseptikus izzadás elleni
hintőport használja.
Használata egyszerű
1 doboz ára 1 kor.
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA
droguistánál
Budapest, IX., Vámház-körút 15.

A NAP A HIR Apróhirdetési-levelezőlapjai

kaphatók: Budapesten és a vidéken minden hírlapelárusítónál. • Érvényes 10 szóig. • Ára 20 fillér.

Nyomatott A NAP újságvállalat körforgógepein Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9.